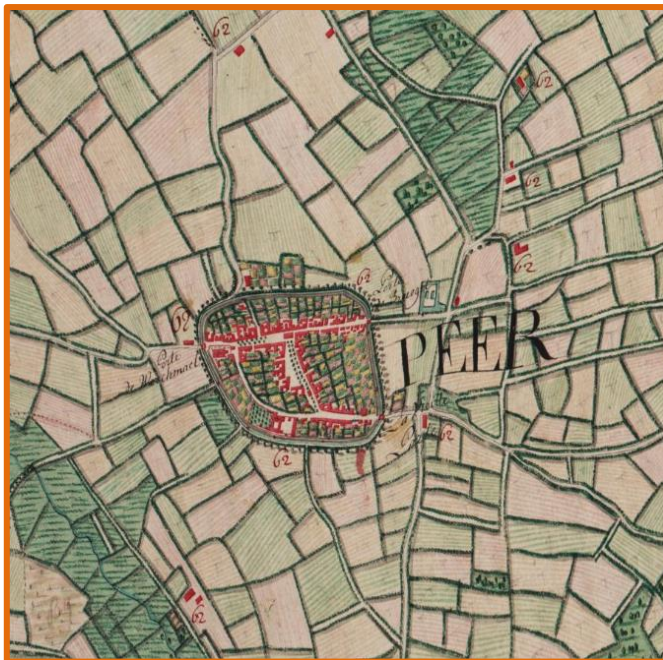

ARCHEOLOGIENOTA PEER – KIEZEL KLEINE BROGEL

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT & K. BOUCKAERT

MEI 2021

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Peer – Kiezel Kleine Brogel

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten,
Evelien Audenaert & Kevin Bouckaert

Projectnummer

2021D99

Plaats en datum

Kortenaken, mei 2021

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2021D99
ISSN 2034-5615

© 2021 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>7</i>
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	<i>7</i>
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>7</i>
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>8</i>
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	<i>11</i>
3	Bureauonderzoek	13
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	<i>13</i>
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	<i>21</i>
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen</i>	<i>26</i>
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>35</i>
4	Resultaten bureauonderzoek	36
4.1	<i>Algemeen</i>	<i>36</i>
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	<i>36</i>
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	<i>37</i>
4.4	<i>Programma van maatregelen</i>	<i>38</i>
5	Bibliografie	39
6	Figurenlijst.....	41
7	Plannenlijst.....	42

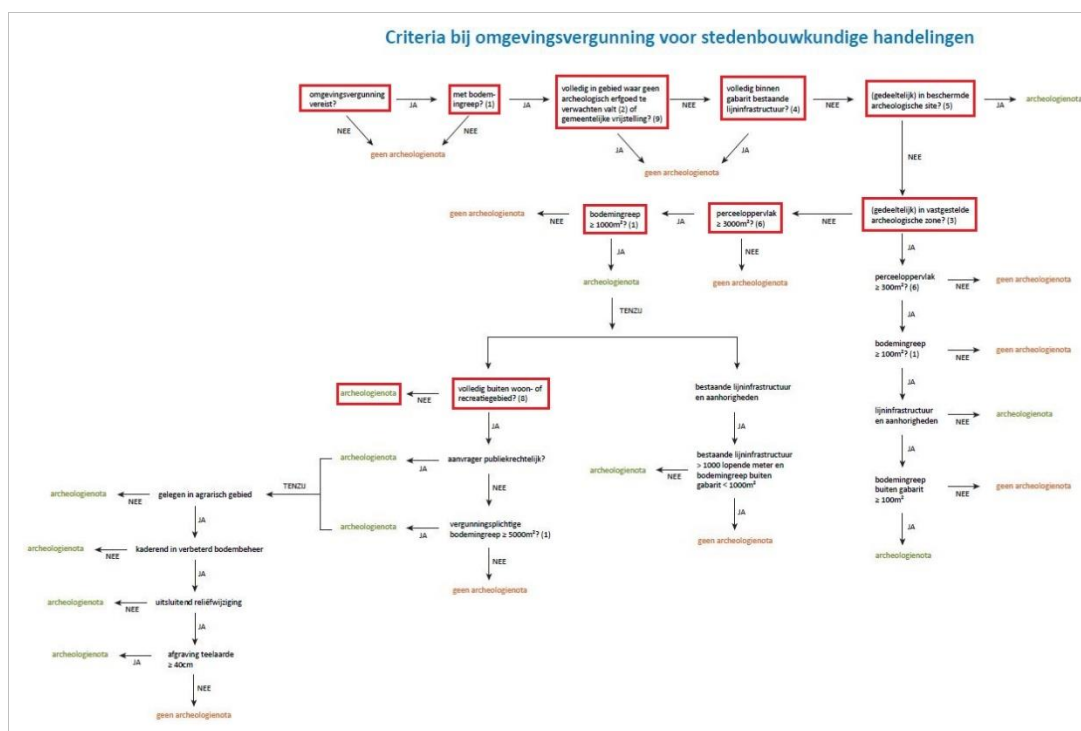
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

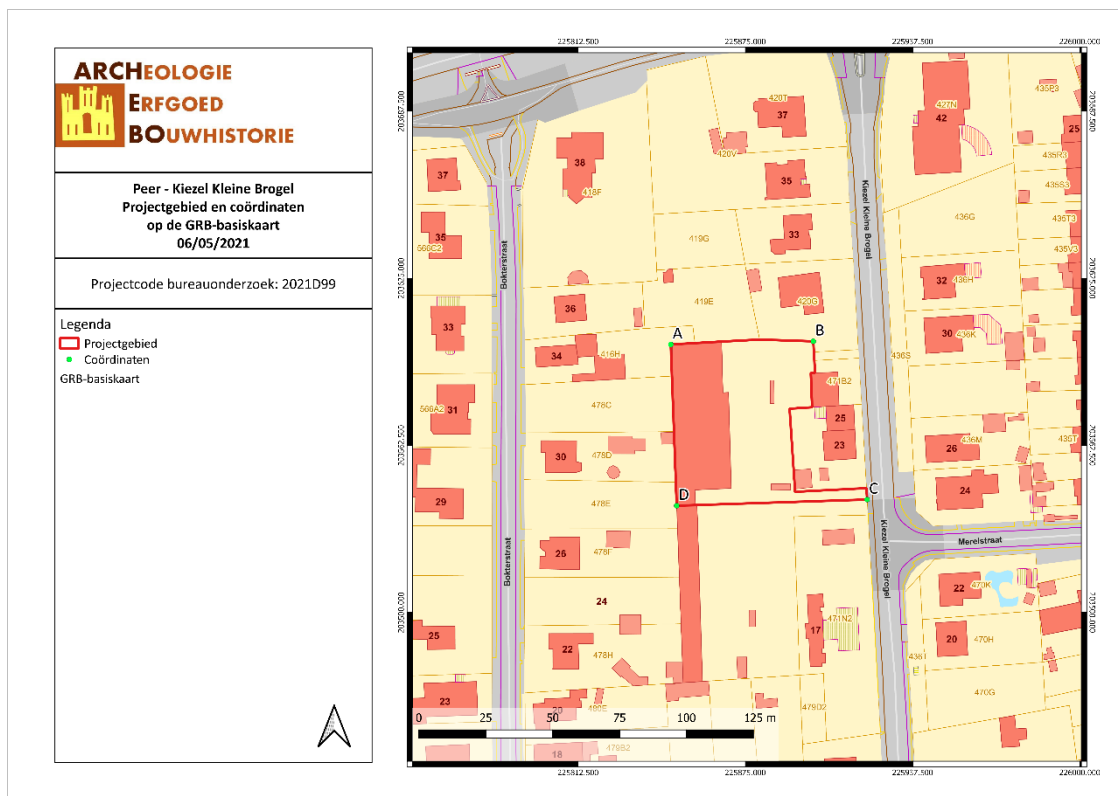
1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied aan de Kiezal Kleine Brogel (zonder huisnummer) in Peer (Limburg). Binnen het projectgebied zal de aanwezige loods gesloopt worden. Het projectgebied is ca. 2 997,099 m² groot.

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in mei 2021 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

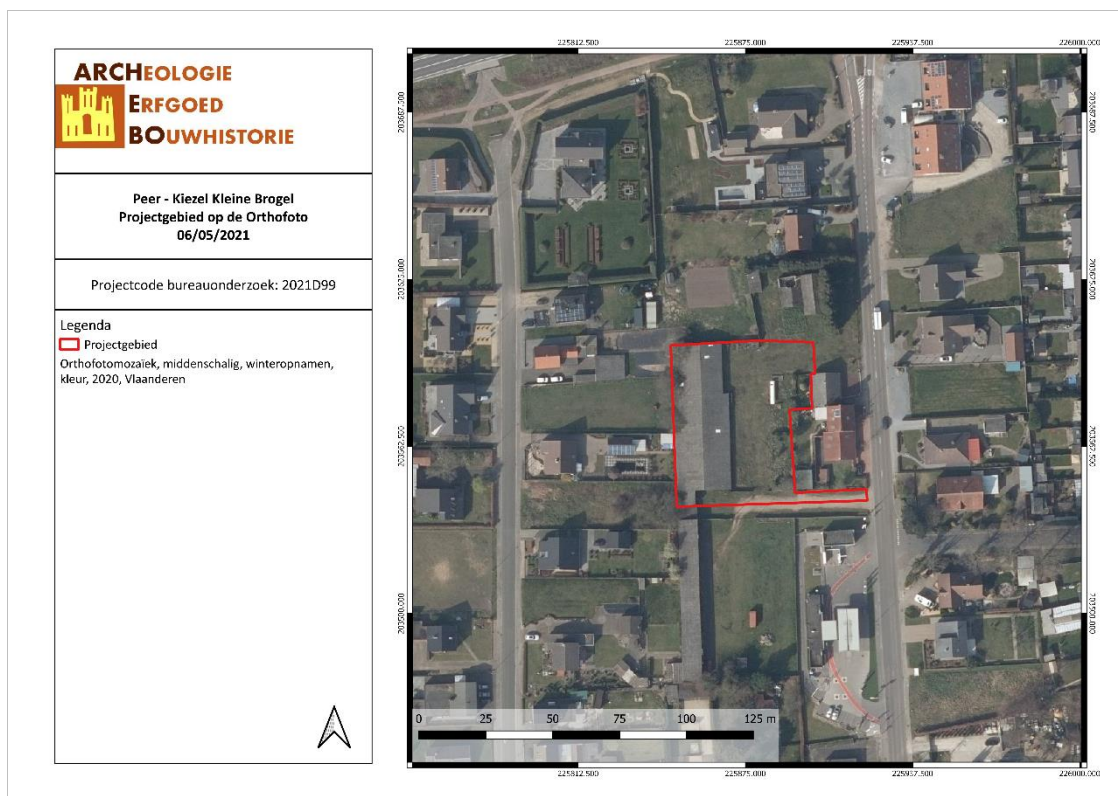
Administratieve fiche	
Naam site:	Peer – Kiezel Kleine Brogel
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem
Ligging:	Limburg, Peer, Kiezel Kleine Brogel (zonder huisnummer)
Kadaster:	Peer, afdeling 1, sectie A, perceel 475C
Coördinaten:	A X 225.847.108.991.683
	Y 203.600.254.031.334
	B X 225.900.365.055.717
	Y 203.601.419.087.336
	C X 225.920.492.031.731
	Y 203.542.227.023.296
	D X 225.849.313.023.679
	Y 203.539.931.983.292
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaken
Projectcode bureauonderzoek:	2021D99
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	Bij de opdrachtgever
Grootte projectgebied:	Ca. 2 997,099 m ²
Uitvoeringsperiode:	Mei 2021
Reden van de ingreep	Slopen huidige bebouwing
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, slopen, woongebied, Peer, Kempens Plateau

De onderstaande GRB-kadasterkaart en Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskaarten en luchtfoto's.

PEKI/21/05/06/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2021)

PEKI/21/05/06/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2021)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien de bestaande bebouwing in eerste instantie gesloopt moet worden vooraleer archeologisch onderzoek mogelijk is. De nutsleidingen zijn eveneens nog aanwezig en bevinden zich op een ongekende locatie en houdt hierdoor een veiligheidsrisico in. De sloop (werken aan de fundamenteën, onder het maaiveld) van de aanwezige bebouwing mag enkel uitgevoerd worden onder begeleiding van een erkend archeoloog.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

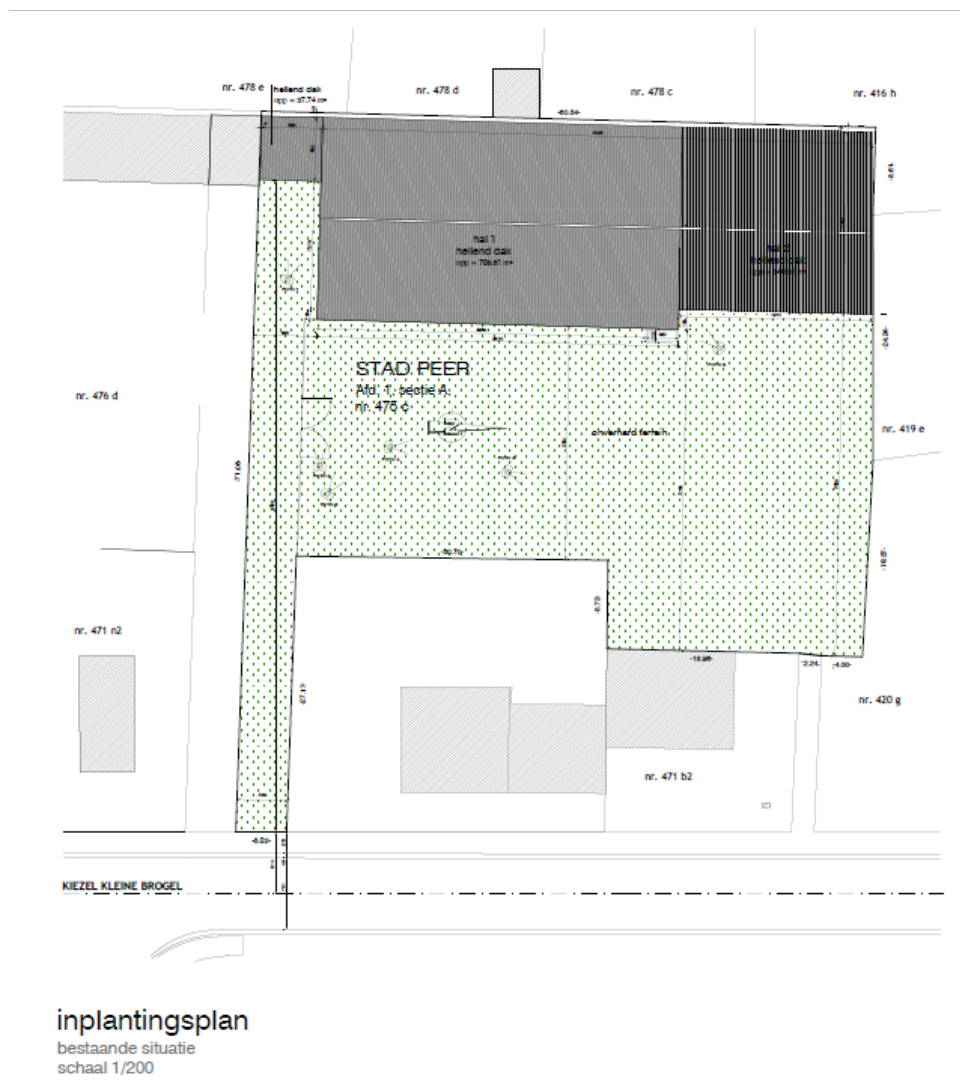
Het projectgebied ligt aan de Kiesel Kleine Brogel in Peer (Limburg). In het westen van het projectgebied staat een grote loods met twee hallen en twee opslagruimtes. De bebouwing neemt ca. 1 135,039 m² in beslag. De diepte van de fundering werd getoetst met een stabiliteitsput. De draagconstructie van de grote loods is opgevat met betonkolommen (zie foto 1 figuur 4). Gezien deze kolommen zich allemaal binnen de constructie bevinden en de volledige loods voorzien is van één grote betonnen vloerplaat, was het niet mogelijk om een mogelijke fundering vrij te maken.

De buitenwanden van de loods bestaan uit betonnen gevelpanelen tussen kolommen. Deze kolommen zijn zeer matig gefundeerd met een dunne laag stampbeton / puinfundering (zie foto 3). Onder de panelen zelf is niets van fundering te bespeuren (zie foto 2 figuur 4).

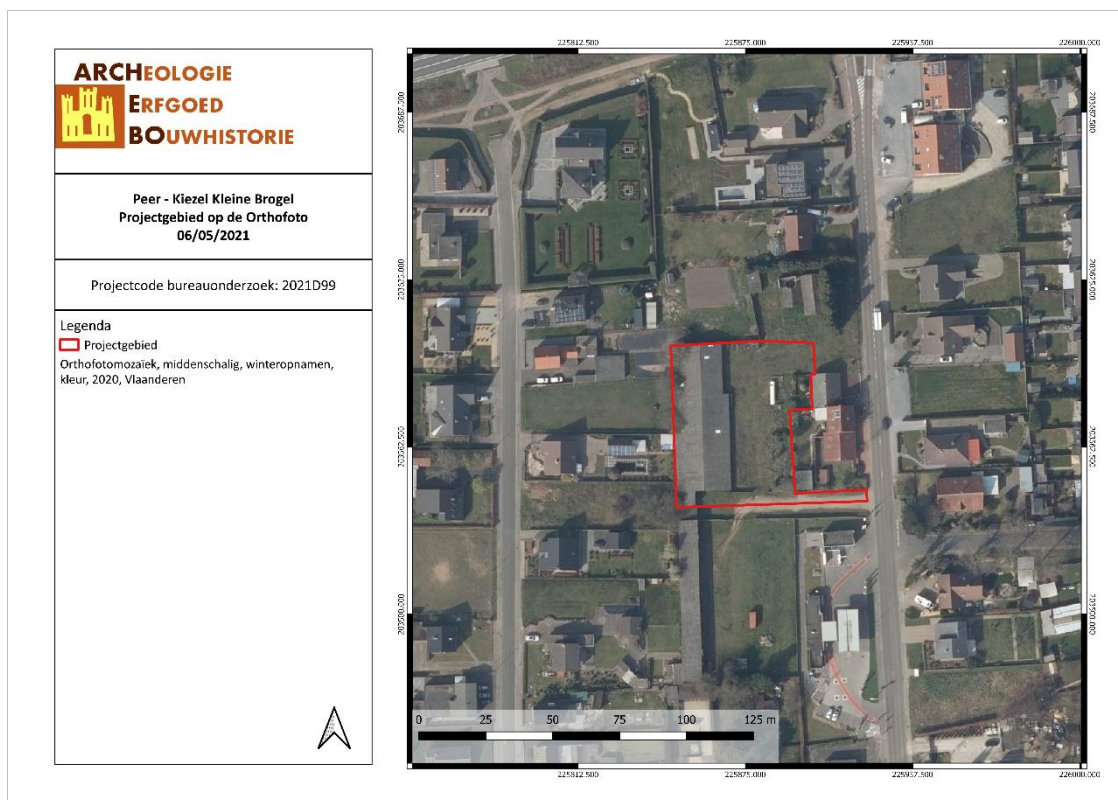

Figuur 4: Zicht op betonkolom langs binnen en zicht op de betonnen gevelpanelen langs buiten (initiatiefnemer 2021).

De rest van het projectgebied bestaat uit onverhard terrein. Volgens het gewestplan ligt het projectgebied binnen woongebieden.

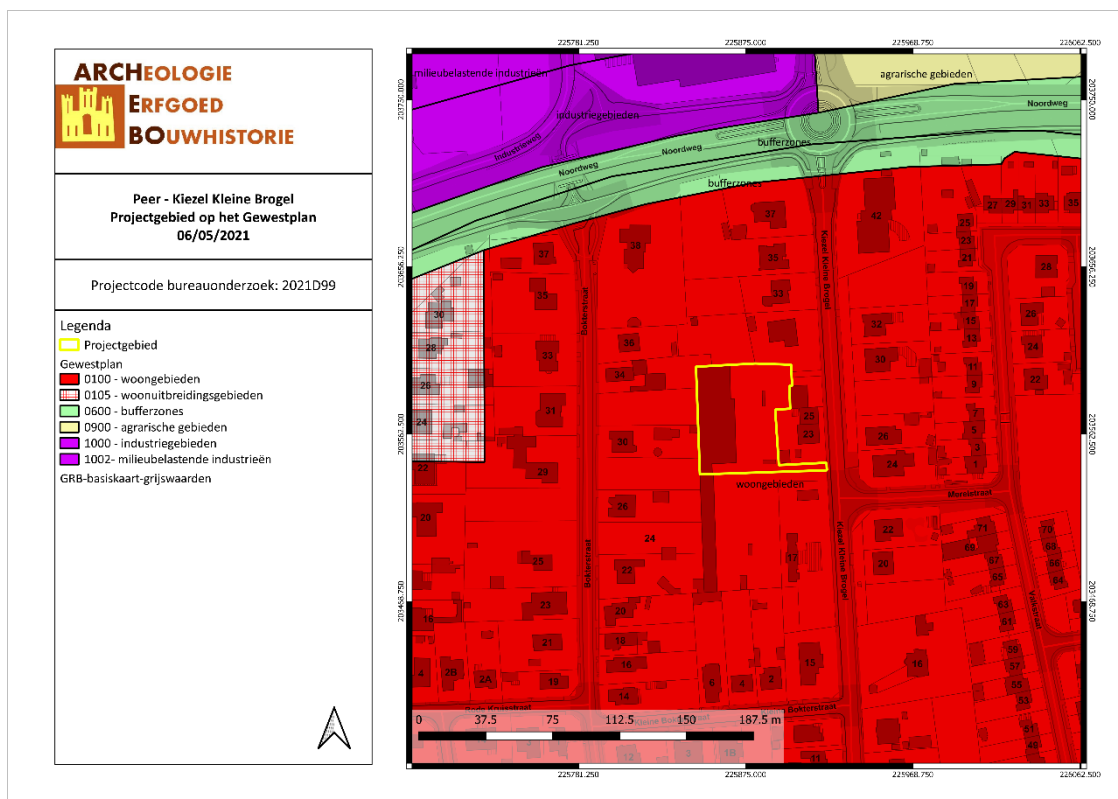

Figuur 5: Inplantingsplan (initiatiefnemer, 2021)

PEKI/21/05/06/3 - Digitale aanmaak

Figuur 6: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2021)

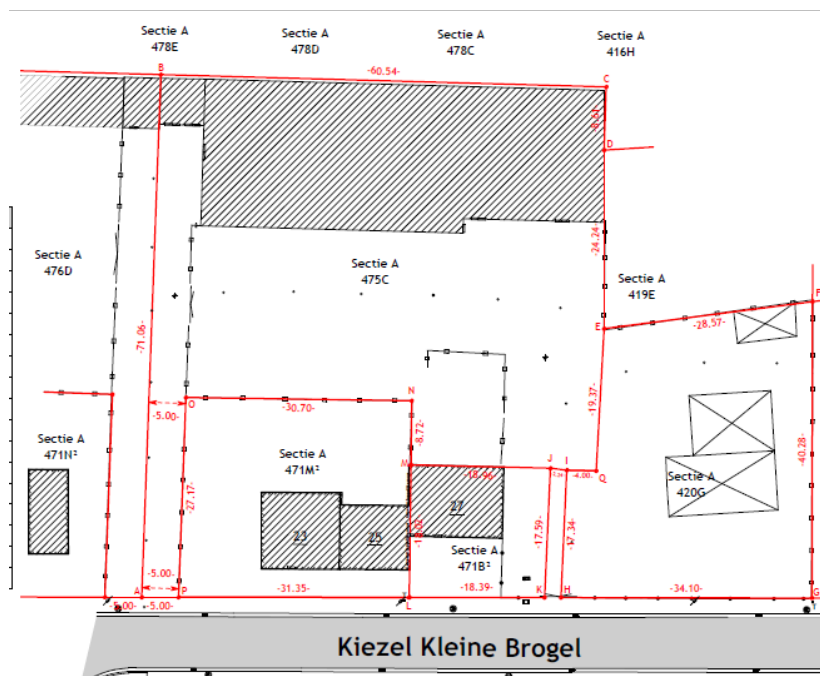

PEKI/21/05/06/4 - Digitale aanmaak

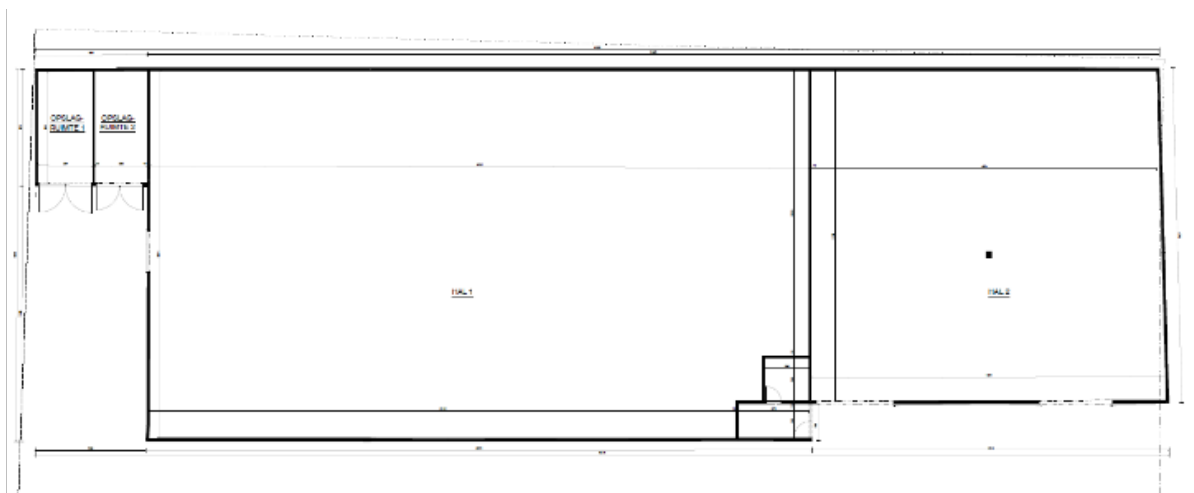
Figuur 7: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2021)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

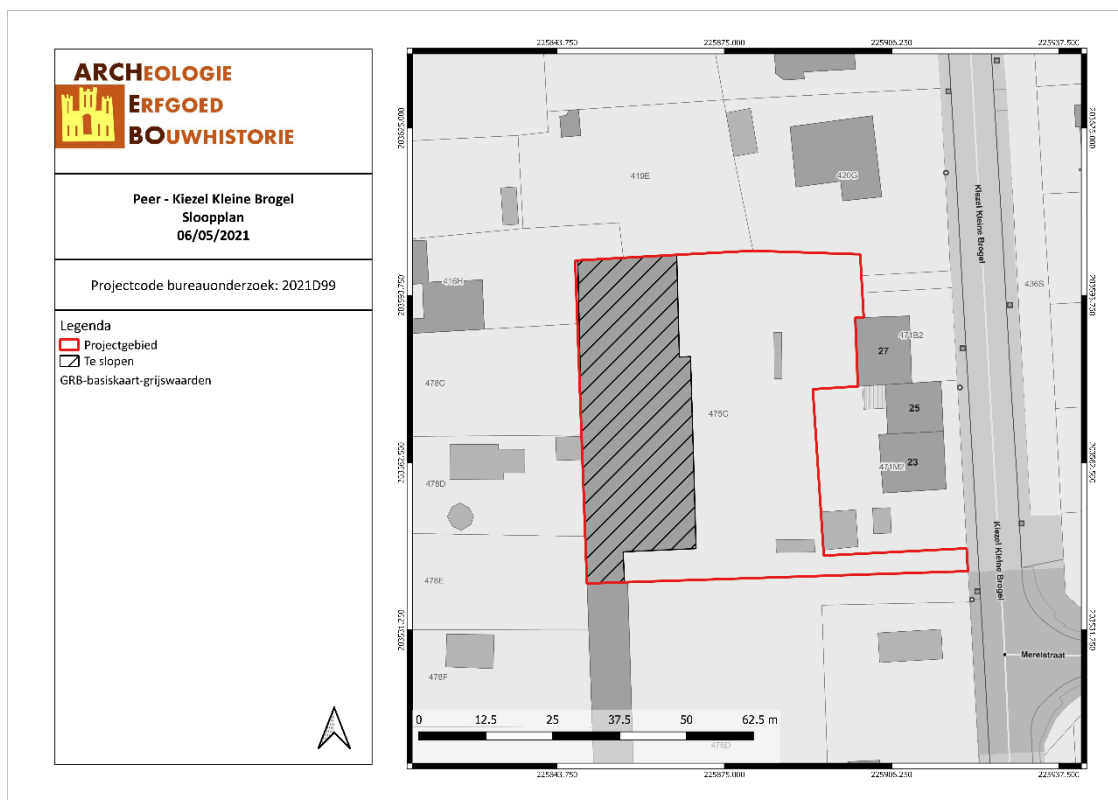
Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de huidige loods van ca. 1 135,039 m² groot slopen. De fundering, waarvan de exacte diepte niet gekend is, zal eveneens verwijderd worden. Het projectgebied is ca. 2 997,099 m² groot.

Figuur 8: Opmetingsplan (initiatiefnemer, 2021)

Figuur 9: Grondplan (initiatiefnemer, 2021)

PEKI/21/05/06/5 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Sloopplan (ARCHEBO bvba, 2021)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in georeferencierte vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplott op de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

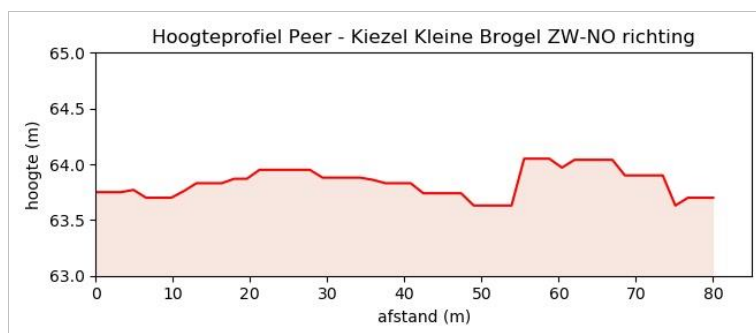
3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

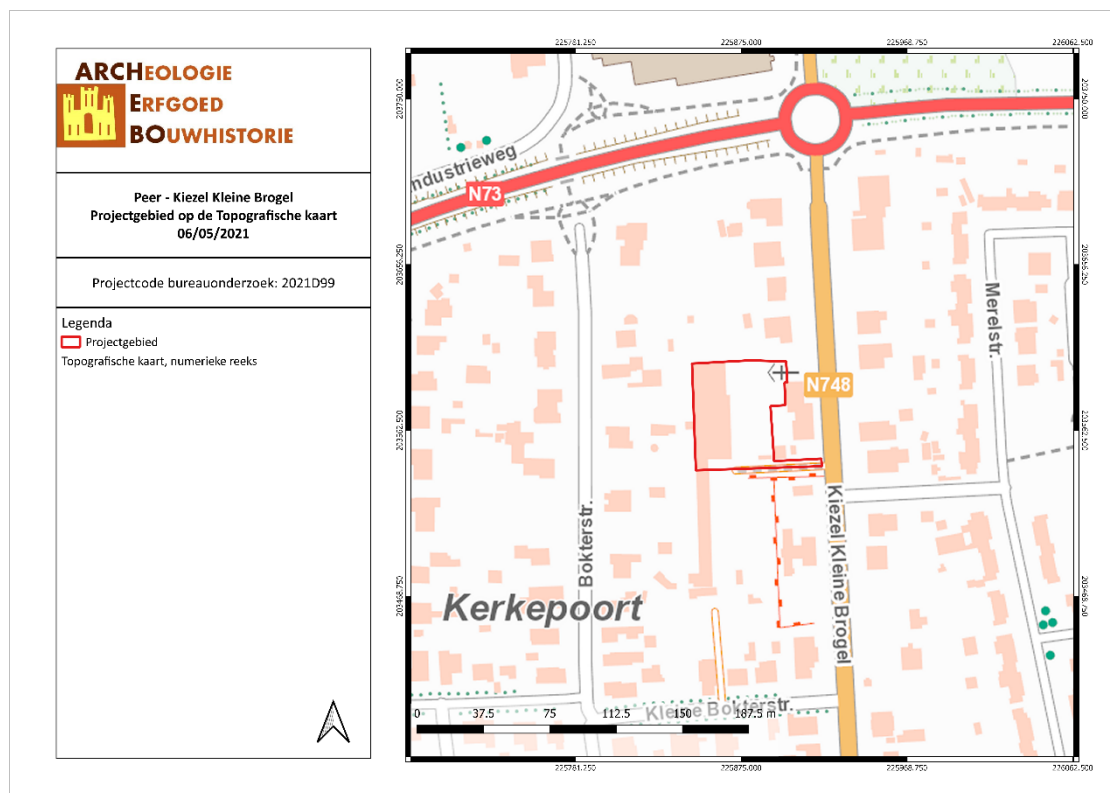
Het projectgebied ligt aan de Kiezel Kleine Brogel (zonder huisnummer) in Peer, een gemeente gelegen in de Belgische provincie Limburg. De gemeente Peer bestaat uit de deelgemeenten Peer, Grote-Brogel, Kleine-Brogel en Wijchmaal en grenst aan de gemeenten Pelt, Bocholt, Oudsbergen, Houthalen-Helchteren en Hechtel-Eksel. Kadastraal ligt het terrein in Peer, afdeling 1, sectie A, perceel 475C.

Het projectgebied ligt aan de voet van een noordoost-gerichte helling aan de Peerderloop-vallei. De Peerderloop ligt ca. 400m ten noordoosten van het projectgebied en vanaf ca. 1000m ten zuidwesten van het terrein ligt de Dommel. Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 63,5 en 64,2 meter boven de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging aan de voet van een noordoost-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Het terrein ligt echter te ver van een natuurlijk waterloop (meer dan 350m), waardoor de verwachting naar Steentijd eerder laag is.

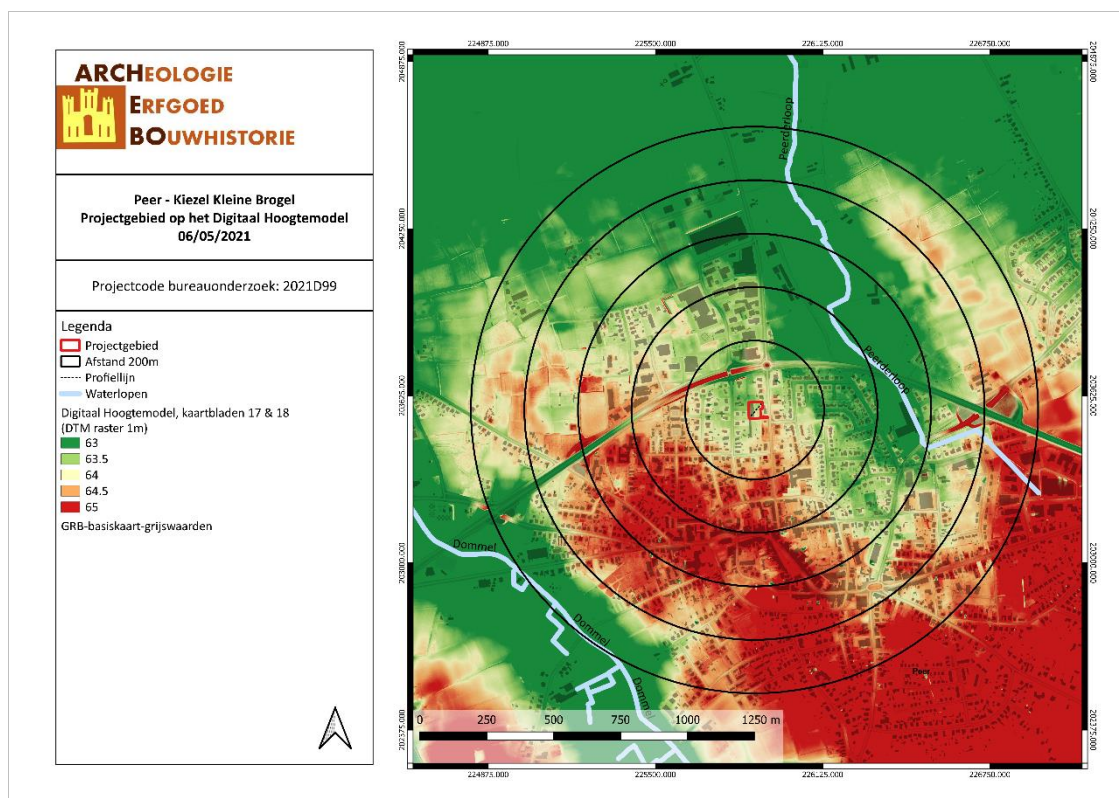

Figuur 11: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-NO richting (Geopunt, 2021)

PEKI/21/05/06/6 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2021)

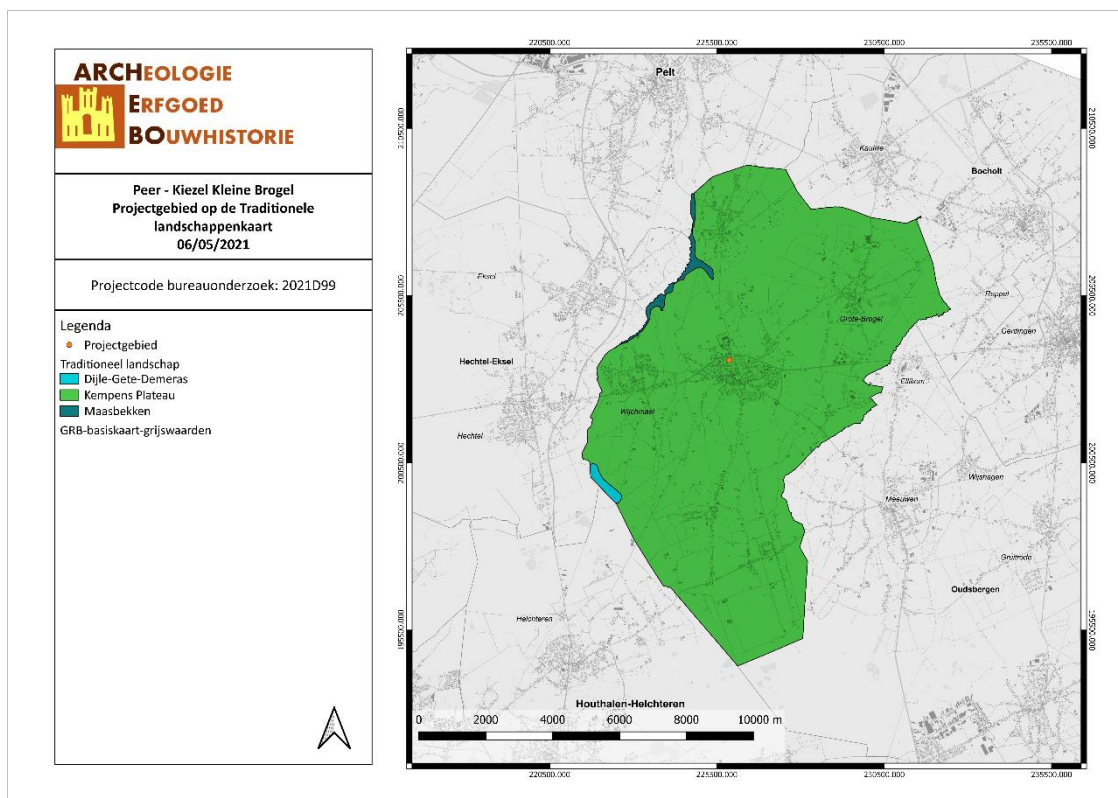
PEKI/21/05/06/7 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2021)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd als Kempens Plateau. De gehele gemeente Peer wordt grotendeels gekarteerd als Kempens Plateau. Langs de noordoostelijke grens is een deel van het terrein gekarteerd als Maasbekken en langs de zuidwestelijke grens als Dijle-Gete-Demeras.

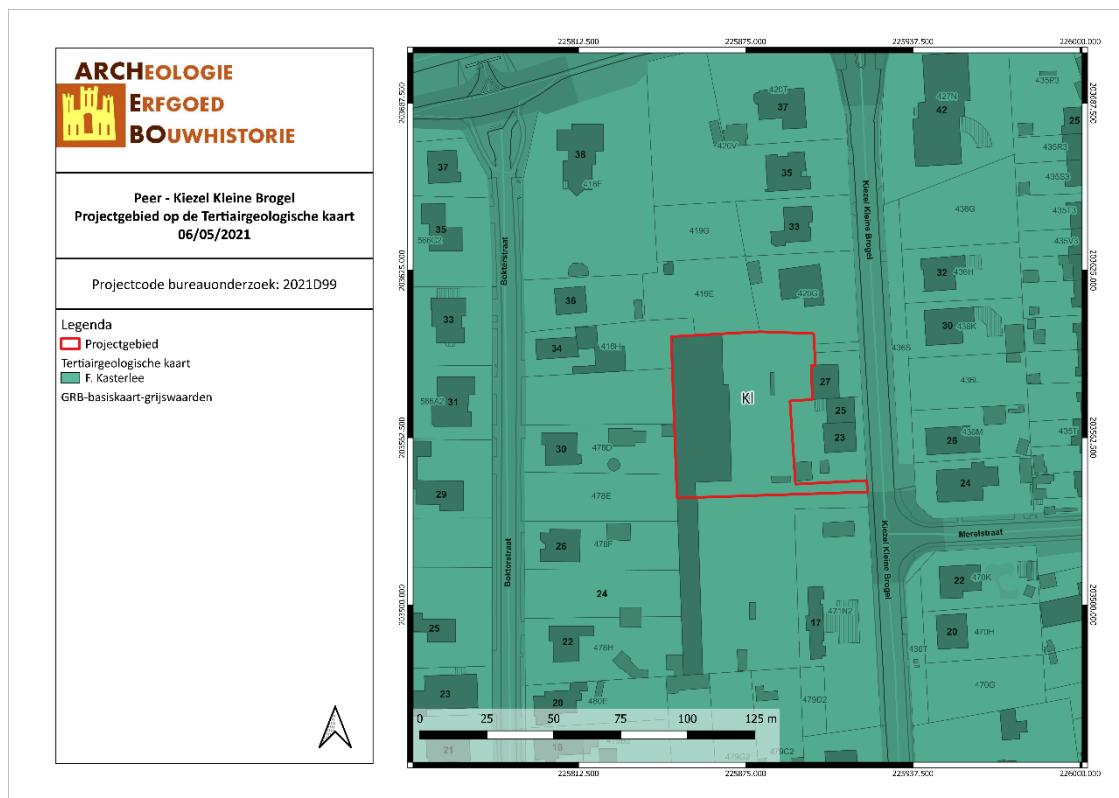

PEKI/21/05/06/8 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Peer aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2021)

3.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het onderzoeksterrein zich binnen de **Formatie van Kasterlee**, die bestaat uit grijs, fijn zand, zonder fossielen, dat mica- en licht glauconiethoudend is en lenzen van micahoudende klei heeft. Aan de basis van deze formatie bevindt zich micahoudend fijn zand dat vaak sterk glauconiethoudend is. Onderaan in deze formatie is er een grind van vuursteen en zeldzame versteende fossielen.¹

PEKI/21/05/06/9 - Digitale aanmaak

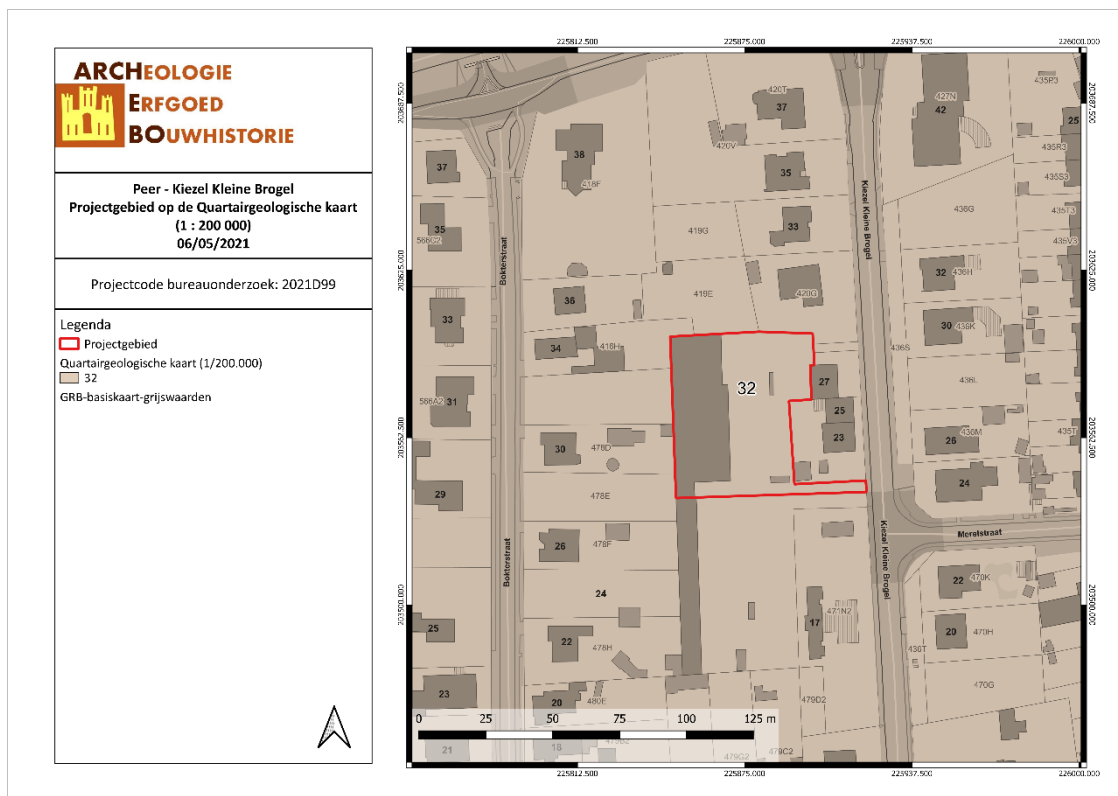
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2021)

¹ Pieter Laga, Stephen Louwyte, en Stéphane Geets, 'Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium)', *Geologica Belgica*, 4/1-2 (2001): 145.

3.1.2.3 Quartair

Volgens de quartairgeologische kaart (1/200.000) bevindt het projectgebied zich volledig binnen **type 32**, dat bestaat uit fluviatiele afzettingen (Rijnsedimenten) van het Baveliaan (Post-Jaromillo – Vroeg-Pleistoceen). Deze afzettingen worden mogelijks bedekt door eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en/of het Saaliaan (Midden-Pleistoceen) en/of hellingsafzettingen van het Quartair.

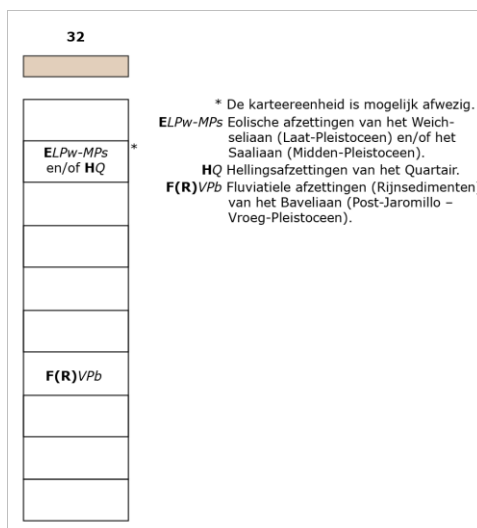
Volgens de quartairgeologische kaart (1/50.000) kent het projectgebied **type 5** (kaartblad 17), dat bestaat uit een onderste laag van tertiair materiaal, bedekt door Lommel zanden uit het Vroeg-Pleistoceen en/of Cromeriaan (Midden-Pleistoceen). De bovenste laag bestaat uit afzettingen van de Formatie van Wildert uit het Pleni-Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).²

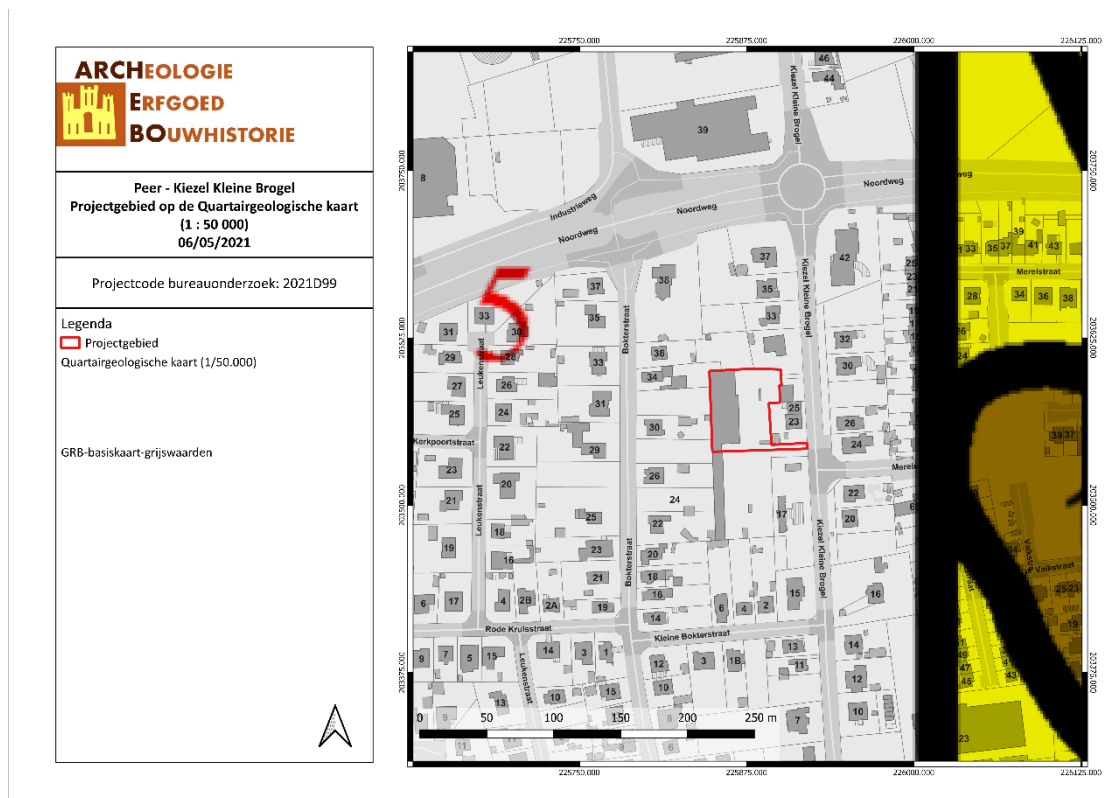
PEKI/21/05/06/10 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2021)

² Koen Beerten, *Kaartblad 17 Mol - Quartairgeologische Kaart, 1/50.000*, Quartairgeologische kaart (Brussel: Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen, 2001); Koen Beerten e.a., *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart - Kaartblad 17 Mol*, Quartairgeologische Kaart (Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie:, 2006), 13, 15.

Figuur 17: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2021)

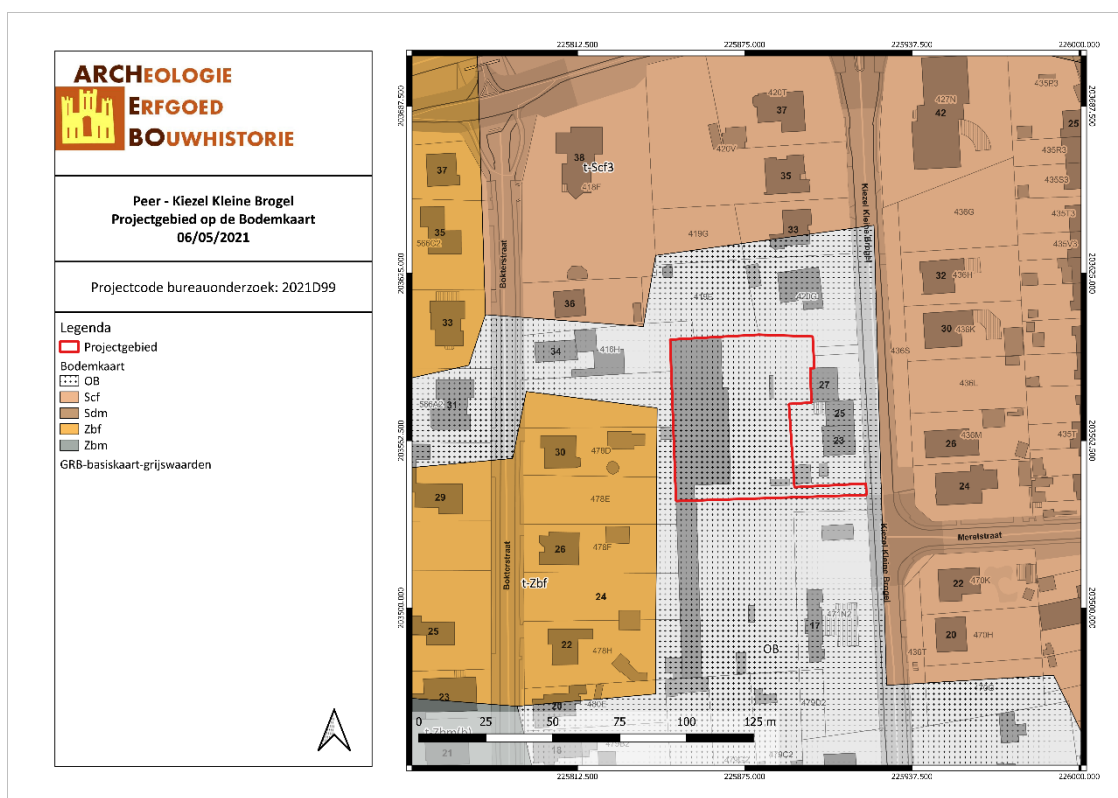
PEKI/21/05/06/11 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2021)

3.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als **OB**, een bebouwde zone.³ In de omgeving van het projectgebied wordt de bodem gekarteerd als t-Scf3 en t-Zbf. **t-Scf3**-bodems zijn matig droge lemige zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont, een dikke humeuze bovengrond van 40 à 60 cm (...)³ en een klei-grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte (<125 cm) (t-...)⁴ **t-Zbf**-bodems zijn droge zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont en een klei-grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte (<125 cm) (t-...)⁵.

Op de Potentiële bodemerosiekaart is over het projectgebied geen informatie beschikbaar. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied binnen weiland en andere bebouwing.

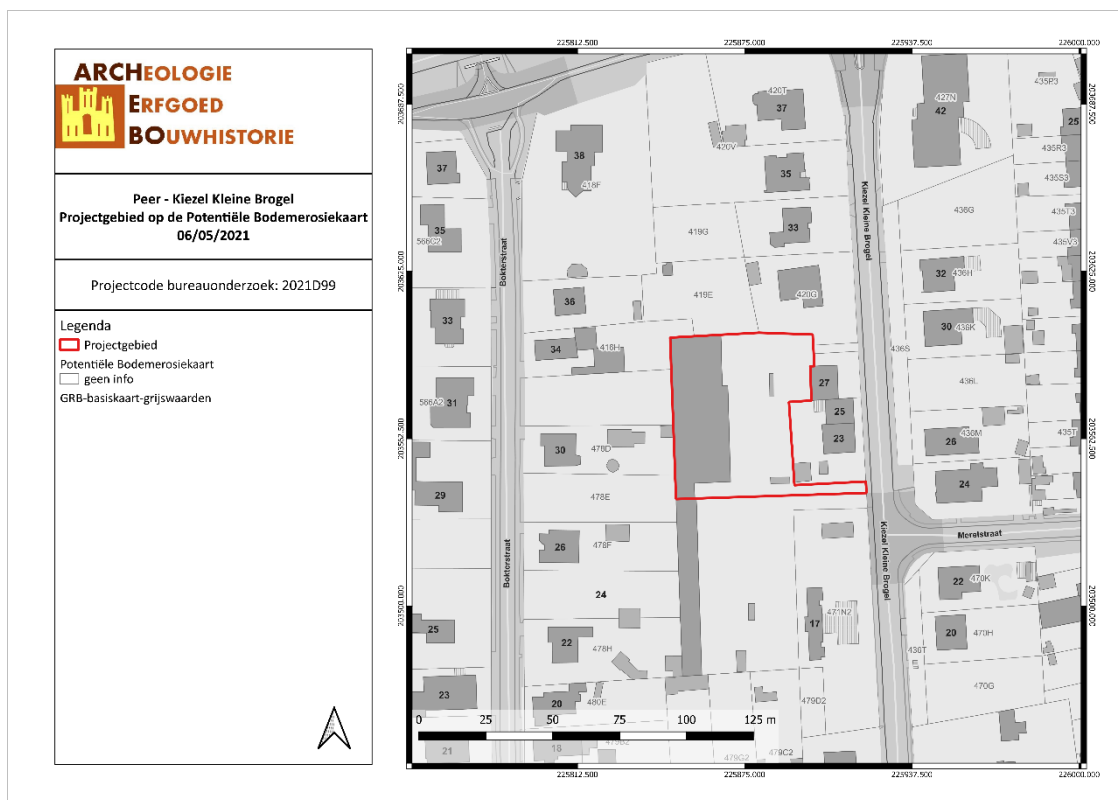
PEKI/21/05/06/12 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2021)

³ E. Van Ranst en C. Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde - Universiteit Gent, 2000).

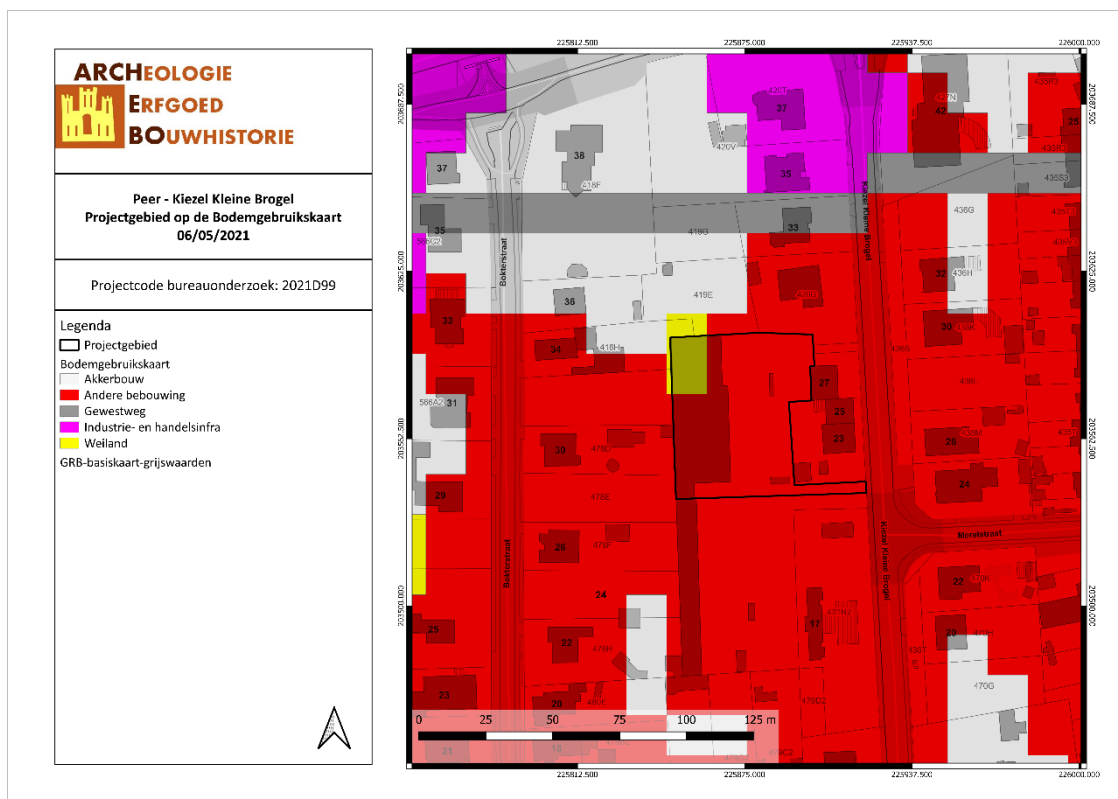
⁴ Van Ranst en Sys, 179, 182, 209.

⁵ Van Ranst en Sys, 179, 200.

PEKI/21/05/06/13 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2021)

PEKI/21/05/06/14 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2021)

3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

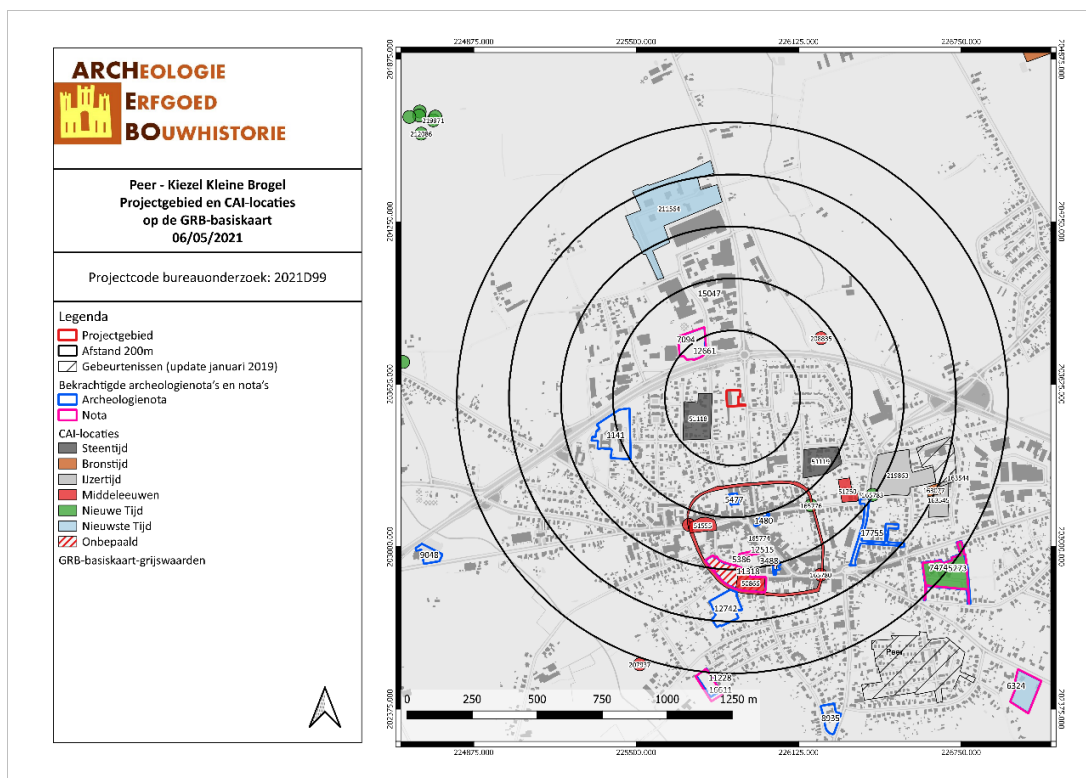
Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische Inventaris toont wel verschillende vondsten in de directe en ruime omgeving. Ca. 50m ten westen van het projectgebied zijn een halve gepolijste bijl uit het Midden-Neolithicum en een onbepaalde vondst/spoor uit de Bronstijd gevonden (**CAI 51118**). Tussen ca. 500 en 850m ten noorden van het projectgebied zijn tijdens een mechanische prospectie een rabattensysteem en recente sporen uit de 19de eeuw aangetroffen (**CAI 211564**). Zo'n 350m ten noordoosten van het projectgebied is tijdens een metaaldetectie een dubbele sterling Jan III uit de Late Middeleeuwen aangetroffen (**CAI 208835**). Helaas werd de munt in 3 stukken gevonden.

De meeste CAI-locaties, binnen een straal van 1km rond het projectgebied bevinden zich ten zuidoosten en ten zuiden van het terrein. Het betreft:

- Een bijl uit de Steentijd (**CAI 51119**)
- Een burcht uit de Late Middeleeuwen (**CAI 51250**). Op historische kaarten (Ferraris, Atlas der Buurtwegen, Vandermaelen) is de omgrachting van de burcht nog zichtbaar. Tot ca. 1950 waren er nog sporen van de watergracht en bij bouwwerken in 1992 werden grachten en muren aangetroffen.
- De Sint-Jobskapel uit de 18de eeuw (**CAI 165783**)
- Paalkuilen uit de IJzertijd, kuilen uit de Late Middeleeuwen die vermoedelijk tot de periferie van een nederzetting behoren en greppels die niet gedateerd konden worden (**CAI 219863**). De sporen zijn aangetroffen tijdens een mechanische prospectie.
- Een cluster van sporen van een nederzetting uit de IJzertijd en een cluster van sporen van een nederzetting uit de Volle Middeleeuwen, telkens gedateerd a.d.h.v. aardewerk (**CAI 163545**). De sporen en vondsten zijn aangetroffen tijdens een mechanische prospectie.
- Twee fragmenten handgevormde ceramiek uit de Late Bronstijd (**CAI 163077**), gevonden in een spoor tijdens een mechanische prospectie. Het eerste fragment is deels oxiderend gebakken en is mogelijk deel van een vlakke bodem, het tweede fragment is volledig reducerend gebakken en heeft kamstreep-versiering.
- Een grote kuil uit de Middeleeuwen (**CAI 163544**). Tijdens het vooronderzoek werd deze geïnterpreteerd als de restant van een waterput. Het spoor bestond uit 2 vullingen, een bruinrijze, gevlekte, brede rand en een zwartbruine, humeuze kern. In het spoor zijn geen vondsten aangetroffen. Uit het onderzoek bij de opgraving is gebleken dat het geen waterput is. Er werd ook een greppel uit de Volle Middeleeuwen gevonden die mogelijk in verband staat met Buurtweg 60.
- Een beperkt aantal greppels, paalkuilen en kuilen uit de Nieuwe Tijd, gevonden tijdens een mechanische prospectie (**CAI 222016**)
- Een wal uit de Late Middeleeuwen, bestaande uit een diepe gracht en aarden wal (**CAI 165774**)
- Een stadspoort uit de 16de eeuw (**CAI 165776**). Tijdens geofysisch onderzoek werd een anomalie vastgesteld die mogelijks te maken had met de stadspoort. Tijdens de mechanische prospectie werden sporen aangetroffen die duidelijk in verband staan met het poortgebouw.
- Een stadspoort uit de Late Middeleeuwen (**CAI 165778**). Tijdens het geofysisch onderzoek zijn verschillende anomalieën vastgesteld die mogelijk geïnterpreteerd kunnen worden als restanten van de stadspoort.
- De Dekenale kerk Sint-Trudo die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (**CAI 51555**). Binnen de site werd een opgraving uitgevoerd. De kerktoeren uit de Volle Middeleeuwen zou deel uitgemaakt hebben van de stadsversterking. De funderingen van de noordelijke, zuidelijke en westelijke buitenmuren, de aanzet van het koor en de funderingen van de toren en het

transept uit de Volle Middeleeuwen werd ook aangetroffen. Deze kerk kan gereconstrueerd worden als een rechthoekige zaalkerk met halfronde absis. Er werden ook funderingen van de gotische kerk uit de Late Middeleeuwen aangetroffen. Het gotische transept was op de funderingen van de Romaanse kerk gebouwd. Een opschrift boven de 'paradijspoort' dateert deze aanleg in 1422. De gotische toren heeft een vierkant grondplan. Hij is ten oosten van de oude Romaanse toren gebouwd. Er kunnen 3 bouwfasen van de gotische kerk onderscheiden worden. In een eerste fase werd de zuidelijke zijbeuk aangebouwd en werden twee rijen zuilen in het schip geplaatst. De oude Romaanse noordelijke buitenmuur bleef behouden. In een tweede fase werd het transept gebouwd (op basis van een opschrift in 1422 te dateren). Waarschijnlijk werd toen ook het koor opgericht. In een derde fase werd het schip met een noordelijke zijbeuk uitgebreid en vond de aansluiting met de gotische toren plaats. Aan het einde van de 19de eeuw was de kerk dermate vervallen, dat besloten werd het kerkship af te breken en te vervangen door een neogotisch schip. De toren, het transept, het koor en de sacristieën bleven behouden. Er werd ook een kalkstenen blok met 4 kruisjes in elke hoek en één in het midden gevonden. Dit kan geïnterpreteerd worden als een altaarsteen. Mogelijk is dit het gotische hoofdaltaar uit de Late Middeleeuwen dat in 1887 uit gebruik werd genomen. Er bevinden zich in de kerk ook graven uit de Late Middeleeuwen. Tenslotte werd er ook een greppel uit de Volle Middeleeuwen gevonden. Deze greppel lag ca. 3m van de noordelijke buitenmuur en in de greppel werd wat ceramiek aangetroffen, waaronder een kogelpot in Maaslands aardewerk uit 10de-11de eeuw.

- Twee onbepaalde sporen die niet gedateerd konden worden (**CAI 216672** en **CAI 222960**)
- Het Sint-Agnesklooster met uitgebreide hof en boomgaard uit de Late Middeleeuwen (**CAI 50866**). De locatie van het klooster kan aangetoond worden o.b.v. historische kaarten
- Een stadspoort uit de Late Middeleeuwen, aangetoond dankzij geofysisch onderzoek (**CAI 165780**)
- Een paardentuig (?) uit de Late Middeleeuwen, gemaakt uit brons (**CAI 207937**). Het weegt 16g, meet 28 x 38 mm en is 6mm dik. De vondst is aangetroffen tijdens een metaaldetectie

PEKI/21/05/06/15 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2021)

3.2.2 Bekrachtigde archeologienota's en nota's

Het landschappelijk bodemonderzoek aan de Rode Kruisstraat in Peer (ID 1141) heeft aangetoond dat de bodemopbouw ter hoogte van de geplande werken zwaar verstoord is. Archeologische waarden worden niet meer verwacht, waardoor verder onderzoek niet nodig is.⁶

N.a.v. de bouw van een appartementsblok met ondergrondse parkeergarage aan de Markt in Peer (ID 1480) werd een archeologienota opgesteld. O.b.v. de resultaten van de bureaustudie is er een hoge verwachting op archeologische waarden uit de Middeleeuwen en Postmiddeleeuwen, gezien de ligging binnen de historische stadskern van Peer. Daarom dient de afbraak van de huidige bebouwing begeleid te worden door een archeoloog. Nadien moeten vier stratigrafische proefputten aangelegd worden om de bodemgelaagdheid en archeologische waarde van het terrein te analyseren en in te schatten.⁷

Voor een verkaveling Kloosterveld in Peer (ID 11228) werd een bureaustudie uitgevoerd. Vermoedelijk behoorde het terrein tot het landbouwgebied van de koosterhoeve, gezien de naam. Uit historische kaarten kan men afleiden dat het terrein onbebouwd is gebleven sinds de Nieuwe Tijd. Sporen uit de Pre-, Proto- en Vroeg-Historische periode kunnen echter niet uitgesloten worden. Daarom is verder onderzoek noodzakelijk. Dit zal bestaan uit een landschappelijk booronderzoek, eventueel gevolgd door een verkennend archeologisch booronderzoek (eventueel gevolgd door een waarderend archeologisch booronderzoek) en/of een proefsleuvenonderzoek.⁸ Het vervolgonderzoek werd gestart op 23 oktober 2020 met een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen (nota ID 16611) dat de archeologische verwachting van het terrein bevestigde. Vervolgens werd het verkennend archeologisch booronderzoek uitgevoerd (29, 30 en 31 oktober 2020). In de 43 boringen werden geen Steentijdartefacten aangetroffen, waardoor een waarderend booronderzoek niet langer nodig is. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden twee greppelsporen gevonden, maar geen artefacten. Gezien de afwezigheid van archeologisch interessante sporen en archeologica kan het terrein vrijgesteld worden van verder archeologisch onderzoek.⁹

N.a.v. de sloop van garages, de verbouwing van het politiegebouw, de uitbreiding van het binnenplein met trapthal en de bouw van een jongerencentrum aan de Markt in Peer (ID 3488) werd een archeologienota opgesteld. Deze bestaat uit de resultaten van een bureauonderzoek en een proefsleuvenonderzoek. Uit het proefsleuvenonderzoek is echter gebleken dat de bodem in het noorden van het terrein zwaar verstoord is (dieper dan 280cm). In het zuiden werden dan weer geen sporen of intacte muurresten aangetroffen. Verder onderzoek is dan ook niet nodig.¹⁰

Het scholencomplex Agnetendal in Peer zal heringevuld (grotendeels gesloopt) worden, waardoor een archeologienota (ID 2488) nodig is. Binnen de site stond in de 15de eeuw een klooster, maar de bouw van het scholencomplex in de 19de eeuw en na WO II hebben het bodemarchief reeds grondig verstoord. De kans op het aantreffen van waardevolle archeologische waarden wordt laag ingeschat. De sloop van de gebouwen moet begeleid worden door een archeoloog. Aansluitend op deze begeleiding moet vervolgens een landschappelijk proefput aangelegd worden om het archeologisch vervolgtraject te bepalen.¹¹ Het landschappelijk bodemonderzoek werd uitgevoerd op 2 februari 2018 (nota ID 11318). Na de afbraak van de gebouwen werden proefsleuven aangelegd waar de binnenkoer van het

⁶ Nick Van Liefveringe en Stephanie Cousin, 'Archeologienota: De verbouwing van het woonzorgcentrum aan de Rode Kruisstraat te Peer', Archeologienota (Kessel-Lo: Studiebureau Archeologie bvba, 2016).

⁷ Rik van de Konijnenburg, 'Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek Peer, Markt 7', Archeologienota (Bree: HAAST bvba, 2016).

⁸ Rik van de Konijnenburg, 'Archeologienota Peer, Kloosterveld/Kloosterpoort', Archeologienota (Bree: HAAST bvba, 2019).

⁹ Rik van de Konijnenburg, Jeroen Wijnen, en J. Janssen, 'Nota archeologie Peer, Kloosterpoort/Kloosterveld', Nota (Bree: HAAST bvba, 2020).

¹⁰ Maxim Hoebreckx, Hanne De Langhe, en Petra Driesen, 'Archeologienota Peer, Markt Bouw van een Jongerencentrum', Archeologienota (Tongeren: ARON bvba, 2017).

¹¹ Rik van de Konijnenburg, 'Archeologienota Peer, Agnetendal (Kloosterstraat - Zuidervest)', Archeologienota (Bree: HAAST bvba, 2017).

voormalige klooster gelegen was. Uit het profielputten- en proefsleuvenonderzoek is gebleken dat het gehele terrein zwaar verstoord is. De kans op het aantreffen van archeologische waarden is nihil, waardoor verder onderzoek binnen het terrein niet meer nodig is.¹²

In 2017 heeft Studiebureau Archeologie een archeologienota opgesteld voor een projectgebied aan de Monsstraat in Peer (ID 5273). O.b.v. de resultaten van het bureauonderzoek kon de aan- of afwezigheid van archeologische waarden binnen het terrein niet met zekerheid aangetoond worden. Binnen het terrein kunnen waarden vanaf de Steentijd tot en met de Tweede Wereldoorlog verwacht worden, maar aangezien het terrein verder verwijderd is van open of stromend water wordt de kans op het aantreffen van artefactensites uit de Steentijd laag ingeschat. Daarom wordt enkel een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.¹³ Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologisch waardevolle en behoudenswaardige vindplaatsen aangetroffen, waardoor een opgraving niet nodig is (nota ID 7474).¹⁴

N.a.v. de afbraak en heropbouw van een pand ter hoogte van Markt 24 in Peer is een archeologienota opgesteld (ID 5386). Na het bureauonderzoek werd het archeologisch potentieel van het terrein als hoog ingeschat voor archeologische waarden vanaf de Middeleeuwen, gezien de ligging binnen het historisch stadscentrum en de aanwezigheid van historische bebouwing binnen het terrein. Voor prehistorische sites is er een lage verwachting. Een proefputten- en -sleuvenonderzoek is noodzakelijk. Het proefputtenonderzoek zal uitgevoerd worden in het oostelijk deel van het terrein, waarbij men de historische kelders en bodemprofielen zal registreren. Het proefsleuvenonderzoek zal uitgevoerd worden in het westen van het terrein.¹⁵ Op 30 augustus 2019 werd het uitbreken van de kelder fotografisch geregistreerd en werden enkele notities gemaakt. Het proefsleuven- en proefputtenonderzoek werd uitgevoerd op 11 september 2019 (nota ID 12515). Aangezien tijdens dit onderzoek geen waardevolle archeologische sites zijn aangetroffen, zal enig vervolgonderzoek niet leiden tot kenniswinst. Verder onderzoek wordt dan ook niet geadviseerd.¹⁶

Voor de bouw van zes gezinswoningen aan de Kattestraatje in Peer (ID 5477) werd een archeologienota opgesteld. Het terrein ligt niet in een gradiëntzone, waardoor er een lage verwachting is voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars. Voor eventuele resten uit het Mesolithicum en/of Laat-Paleolithicum is er eerder een slechte gaafheid en conservering, maar voor eventuele jager-verzamelaarsvindplaatsen van de Federmessergroep is deze wellicht matig tot goed. Voor nederzettingsresten en/of begravingen vanaf het Neolithicum/Bronstijd tot en met de late 18de eeuw is er een middelhoge verwachting, met in het bijzonder een hoge verwachting voor resten uit de (Late) Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Voor bewoningssporen en/of begravingen vanaf het derde kwart van de 18de eeuw is er dan weer een lage trefkans. Gezien deze archeologische verwachting dringt een proefsleuvenonderzoek zich op.¹⁷

N.a.v. de aanleg van een nieuw recyclagepark aan de Industrierweg in Peer (ID 7094) werd een archeologienota opgesteld. Na het bureauonderzoek kon de aan- of afwezigheid van archeologische waarden binnen het terrein niet met zekerheid aangetoond worden, waardoor verder onderzoek nodig wordt geacht. Artefacten- en sporensites uit alle perioden vanaf de Steentijd tot en met WO II kunnen verwacht worden. In de eerste plaats zullen controle profielputten machinaal geplaatst worden om de bodemopbouw te bestuderen en de verstoringsgraad te achterhalen. Indien er geen structurele

¹² Rik van de Konijnenburg, 'Nota Peer - Kloosterstraat - Zuidervest (voormalig Agnetendal)', Nota (Bree: HAAST bvba, 2018).

¹³ Liesbet Van den Bruel, 'Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Monsstraat te Peer - Binnengebied', Archeologienota (Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017).

¹⁴ Glenn De Nutte e.a., 'Monsstraat te Peer (gem. Peer)', Nota (Hasselt: Condor Archaeological Research bvba, mei 2018).

¹⁵ Hanne De Langhe en Petra Driesen, 'Archeologienota Peer, Markt Afbraak en heropbouw van een pand', Archeologienota (Tongeren: ARON bvba, augustus 2017).

¹⁶ Sebastiaan Augustin en Elke Wesemael, 'Nota Peer, Markt 24 Afbraak en heropbouw van een pand', Nota (Tongeren: ARON bvba, september 2019).

¹⁷ Glenn De Nutte e.a., 'Kattestraatje te Peer (gem. Peer) Archeologienota door middel van een archeologische bureaustudie', Archeologienota (Hasselt: ArcheoPro Vlaanderen, november 2017).

verstoringen voorkomen, kan men overgaan op een proefsleuvenonderzoek.¹⁸ Tijdens het onderzoek werden geen archeologische waarden aangetroffen (nota ID 12661). Men stootte enkel op talrijke recente verstoringen uit de 20ste en 21ste eeuw. Verder onderzoek wordt dan ook niet nuttig geacht.¹⁹

N.a.v. de verkaveling van een terrein aan de Zuidervest in Peer (ID 12742) heeft HAAST bvba een archeologienota geschreven. Het terrein ligt binnen de landbouwgronden van het voormalige Agnetendalklooster. Door de recente bodemingrepen, de bodemopbouw, de bewerking als akker en de afstand tot natuurlijke waterlopen, wordt de kans op het aantreffen van Steentijd artefactensites laag tot zeer laag ingeschat. De kans op het aantreffen van sporen uit de Metaaltijd tot en met de Volle Middeleeuwen kan niet uitgesloten worden. Daarom is verder archeologisch onderzoek nodig binnen het terrein. In de eerste plaats dient een landschappelijk proefputtenonderzoek uitgevoerd te worden, eventueel gevolgd door een proefsleuvenonderzoek.²⁰

Voor de uitbreiding en vervanging van draarstellen hoogspanningslijn Massenhoven – Meerhout – Van Eyck in Geel (ID 15047) heeft BAAC Vlaanderen bvba in 2020 een archeologienota opgesteld. Enkel bij het vervangen van enkele masten worden bodemingrepen gepland, maar de verstoringsoppervlaktes zijn zodanig klein en gespreid (44m² per mast) dat er geen mogelijkheid is op kenniswinst bij verder onderzoek. Ter hoogte van de bestaande masten is het bodemarchief ook verstoord. Verder onderzoek wordt niet geadviseerd, aangezien het niet nuttig wordt geacht.²¹

Voor de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel ter hoogte van de Molenstraat in Peer moest een archeologienota toegevoegd worden aan de aanvraag van de omgevingsvergunning (ID 17755). Aangezien er sinds de 18de eeuw een wegenis aanwezig is en de reeds bestaande rioleringen de bodem reeds verstoord hebben, wordt de kans op het aantreffen van archeologische waarden zeer laag ingeschat. Eventueel aanwezige archeologische waarden zullen een versnipperd beeld opleveren, waardoor de kenniswinst nihil is. Verder onderzoek is dan ook niet noodzakelijk.²²

3.2.3 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten gezocht worden. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.²³ Binnen het projectgebied bevinden zich geen vastgestelde en/of beschermde erfgoedobjecten.

¹⁸ Lawrence Dingsens, 'Archeologienota: De aanleg van een nieuw recyclagepark aan de Industrieweg te Peer', Archeologienota (Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2018).

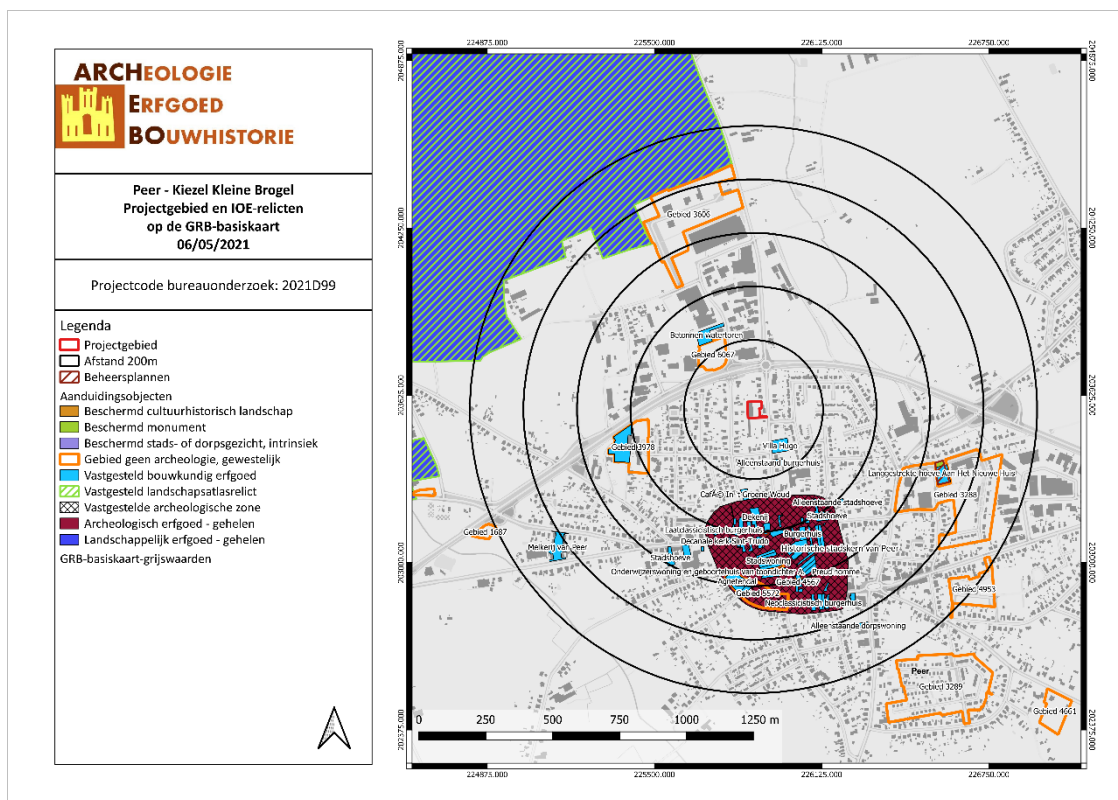
¹⁹ Lawrence Dingsens, 'Nota: Resultaten van het archeologisch vooronderzoek aan het recyclagepark te Peer', Nota (Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2019).

²⁰ Rik van de Konijnenburg, 'Archeologienota Peer, Zuidervest', Archeologienota (Bree: HAAST bvba, 2019).

²¹ Delphine Saelens, 'Archeologienota met beperkte samenstelling Massenhoven - Van Eyck', Archeologienota met beperkte samenstelling (Gent: BAAC Vlaanderen bvba, mei 2020).

²² Tom Deville en Sara Houbrechts, 'Peer, Molenstraat', Archeologienota (Hasselt: Condor Archaeological Research bvba, februari 2021).

²³ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 17 januari 2018, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

PEKI/21/05/06/16 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2021)

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Peer wordt voor het eerst vermeld als Pedero in het testament van de heilige Willebrord (725). Andere varianten op de plaatsnaam zijn Peere, Piere, Pere, Pyre, Pire (1107), Pirges/Pirgis (1135) en Pyra (1161). Volgens Stinissens zou de naam “(domein gelegen aan een) verharde weg” betekenen, volgens anderen is de plaatsnaam afgeleid van het Middelnederlandse parre of parre, wat perk of park betekent.

Archeologische waarden binnen het grondgebied van Peer wijzen op menselijke activiteiten sinds de Steentijd. In de Vroege Middeleeuwen vormde Peer het centrum van een Frankisch domein dat in het bezit was van de Peppiniden. In de 8ste eeuw werd het aan de abdij van Sint-Truiden geschonken, waarna de graven van Loon het domein en de heerlijke rechten in hun bezit namen. Zij waren namelijk voogd over deze abdijsgoederen. Hierdoor werd Peer een Loonse heerlijkheid. In 1366 was Peer in het bezit van het Prinsbisdom Luik. Ze werd in leen gegeven aan de familie van der Marck in de loop van de 14de en 15de eeuw. Later was Peer in het bezit van de familie de Brimeu (1473), een bastaardtak van het huis van Bourgondië (1500-37), de families van Gavere-Diepenbeek (1537-1602), van Gavere-Fresin (1602-92) en van Gavere-Aiseau en Arberg-Valengin (1692-1795). In 1623 werd Peer een graafschap. In 1367 kreeg Peer de stadstitel met een vrijstelling van bepaalde belastingen, maar kreeg geen stedelijk vrijheidscharter met stadsrechten of -privileges. Peer kende hierdoor wel een economische bloei en de welvaart nam toe. Er werden vesten als bescherming en verdediging opgericht, die tegen de tweede helft van de 19de eeuw waren verdwenen.

In de loop van de 14de tot en met de 18de eeuw heeft Peer geleden onder oorlogsgeweld en werd de stad en haar omgeving geplunderd, in brand gestoken, belegerd en bezet. Er waren ook regelmatig troepen gelegerd. Peer en haar omliggende gemeenten hebben in deze periode ook vaak de grensafbakeningen betwist. Vanaf het einde van de 15de eeuw is Peer ook regelmatig geteisterd geweest

door besmettelijke ziekten en pandemieën. In de loop van de 19de eeuw verbeterde de algemene levensstandaard en verdubbelde het aantal inwoners.

Landbouw en veeteelt vormen sinds eeuwen een belangrijke bron van inkomsten voor de inwoners van Peer, maar er waren ook enkele brouwerijen en een jeneverstokerij gehad. Daarnaast was Peer bekend om zijn wolnijverheid, lakenhandel, bewerking van leder en koper en het vervaardigen van landbouwalaam. De Limburgse mijnindustrie zorgde voor een toename in inwoners en de sluiting van deze mijnen zorgde dan weer voor de oprichting van industrieterreinen. Peer vormde ook een belangrijk wegenknooppunt voor de streek. In 1888 werd de eerste tramlijn in Limburg in gebruik genomen, de lijn Bree-Leopoldsburg, die langs Peer passeerde. In 1948 werd deze lijn vervangen door autobussen.

Kerkelijk maakte Peer met wijde omgeving deel uit van de Abdij van Sint-Truiden. In 1107 werd de kerk voor het eerst vermeld. Tussen 1107 en 1178 worden Eksel en Helchteren zelfstandige parochies, kort na 1249 volgt Grote-Brogel, inclusief Erpekom. In 1608 splitst ook Wijchmaal zich af, in 1851 Linde en in 1966 Wauberg.

Ca. 1430 werd het Agnetenklooster opgericht, dat bleef bestaan tot het einde van de 18de eeuw. In 1872 werden door de Zusters van Maria een bewaarschool en een Franse school ondergebracht in de gebouwen van het voormalige klooster. Later kwamen in deze gebouwen ook een huishoudschool en een humaniora.

Sinds 1970 vormen Peer en Kleine Brogel één gemeente. In 1976 werden Grote Brogel en Wijchmaal bij de gemeente gevoegd.²⁴

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

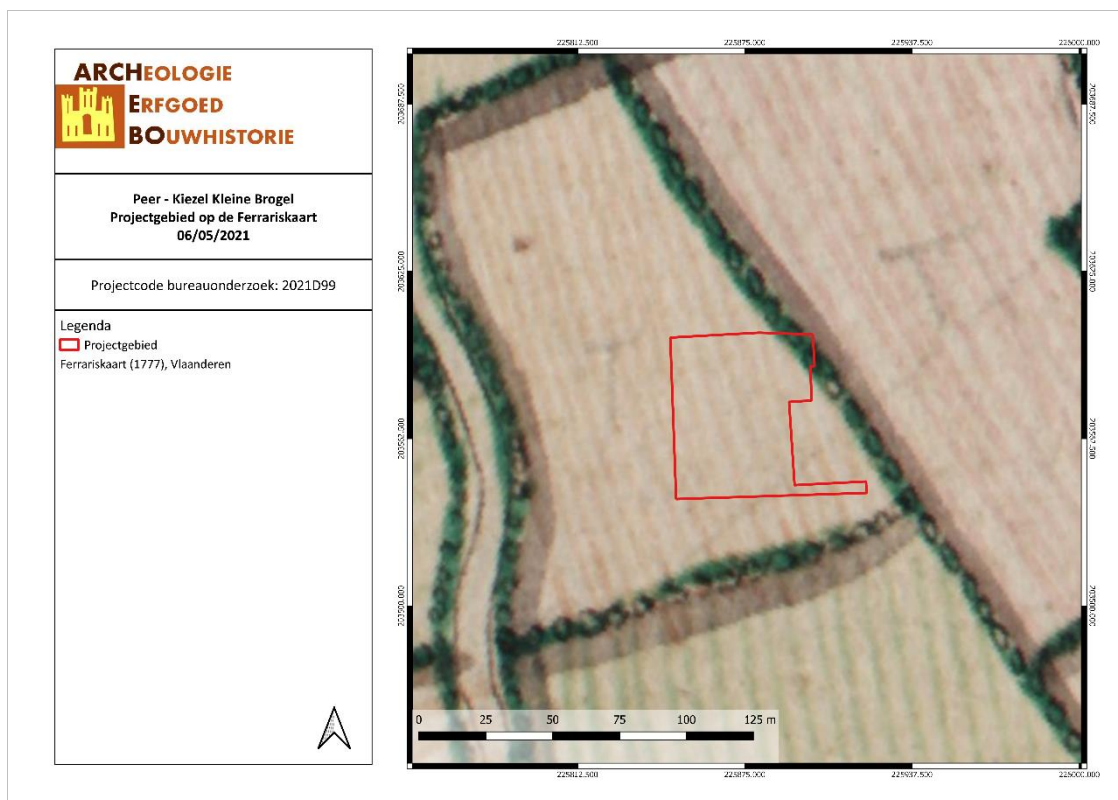
Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

Vooreerst worden enkele pre-19de -eeuwse cartografische bronnen behandeld zoals de Villaretkaart en de Ferrariskaart. De Villaretkaart is de eerste topografische kaart van een groot deel van de Zuidelijke Nederlanden. Ze werd gemaakt tussen 1745 en 1748 in opdracht van Lodewijk XV van Frankrijk en werd genoemd naar een van de makers, Jean Villaret (1703-1784). De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied, hoewel soms lokale verschuivingen mogelijk zijn.²⁵

De Villaretkaart (ca. 1745-48) is niet beschikbaar voor dit landsdeel. Op de Ferrariskaart valt af te leiden dat het projectgebied rond 1777 bestond uit akkerland.

²⁴ 'Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 789', geraadpleegd 7 mei 2021, <https://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=789>; 'Peer', geraadpleegd 7 mei 2021, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13341>; 'Peer', geraadpleegd 7 mei 2021, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14674>; 'Peer (België)', in *Wikipedia*, 28 april 2021, [https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Peer_\(Belgi%C3%AB\)&oldid=58815535](https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Peer_(Belgi%C3%AB)&oldid=58815535).

²⁵ 'Villaretkaart', in *Wikipedia*, 6 februari 2020, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Villaretkaart&oldid=55613913>; 'Ferrariskaarten', in *Wikipedia*, 26 december 2019, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Ferrariskaarten&oldid=55318413>.

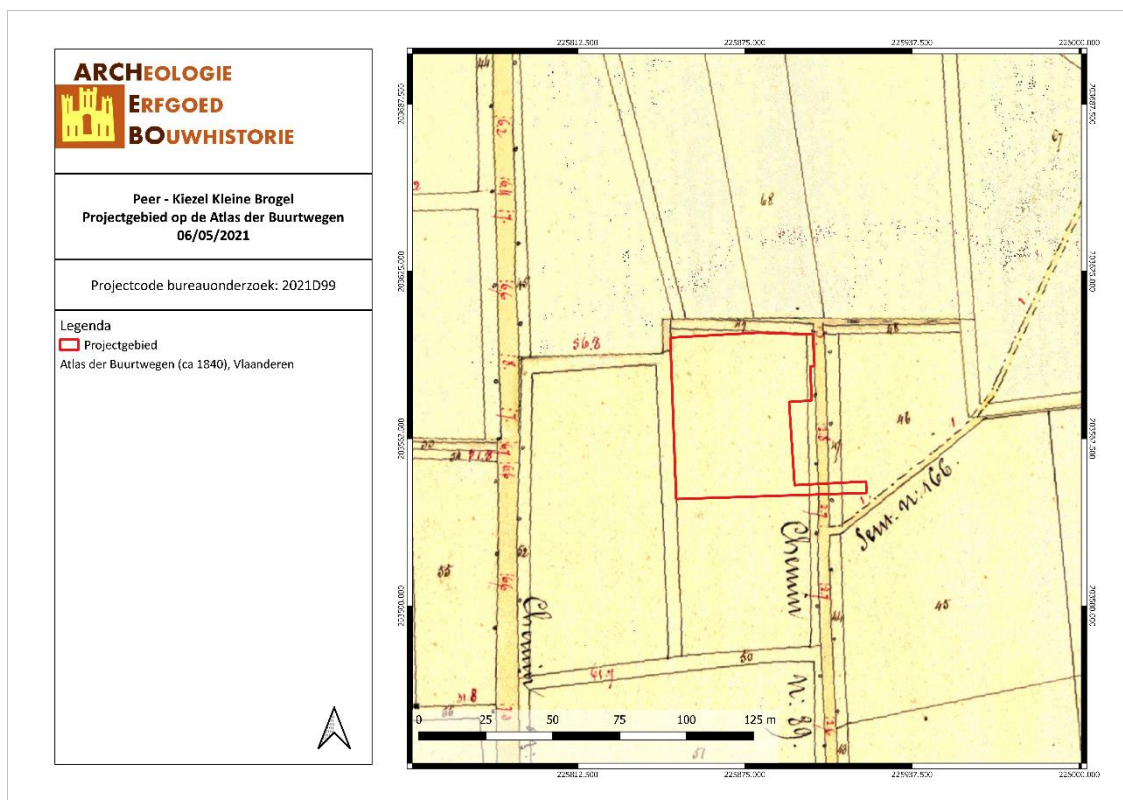
PEKI/21/05/06/17 - Digitale aanmaak

Figuur 24: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.²⁶ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferrariskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Een vierde bron is de topografische kaart van 1873.

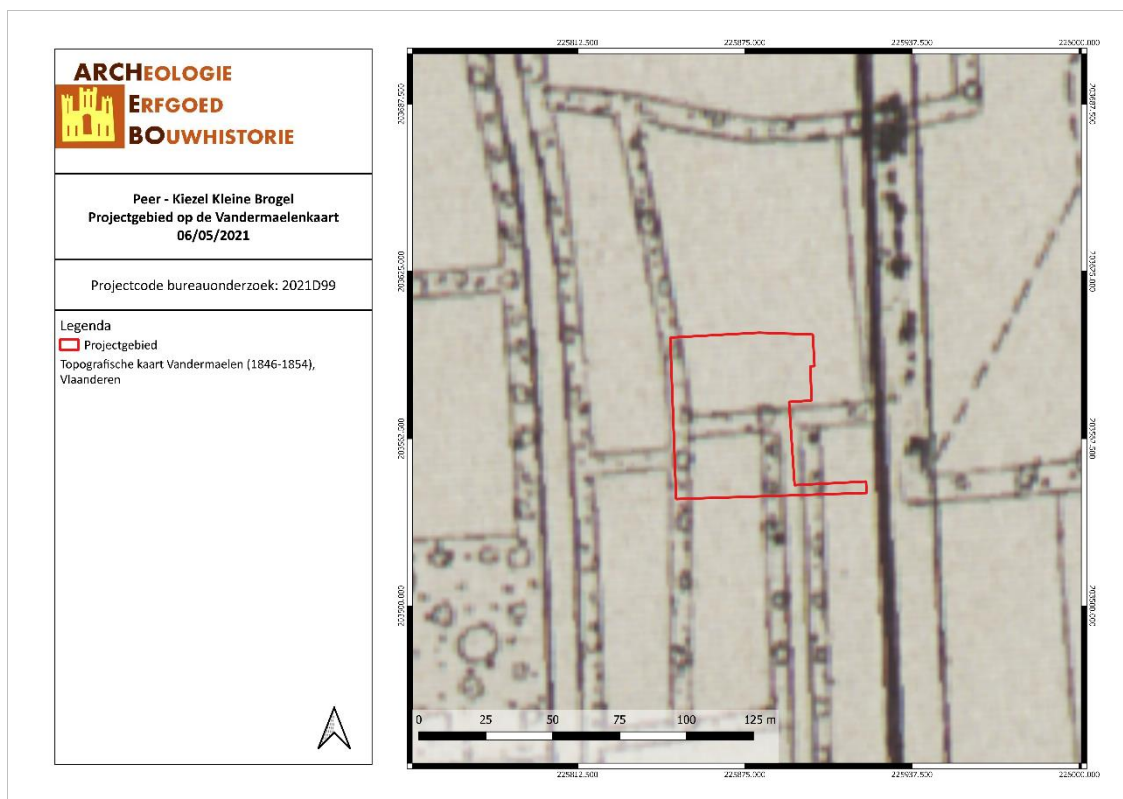
Op 19de-eeuwse cartografische bronnen is het terrein onbebouwd weergegeven. De Atlas der Buurtwegen toont dat het projectgebied kruist met verschillende percelen. Het oosten van het terrein kruist met de Chemin n° 89. Over het landgebruik rond deze periode geeft deze kaart geen informatie. Op de Vandermaelenkaart is een groot deel van het projectgebied niet specifiek gekarteerd. Er lopen wel enkele stroken met loofbomen door het terrein, namelijk langs de westelijke grens en door het midden en zuiden van het terrein. De Popp-kaart is niet beschikbaar voor dit landsdeel. De topografische kaart van 1873 toont een niet specifiek gekarteerd projectgebied, dat in het oosten gekruist wordt door een weg.

²⁶ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2018, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

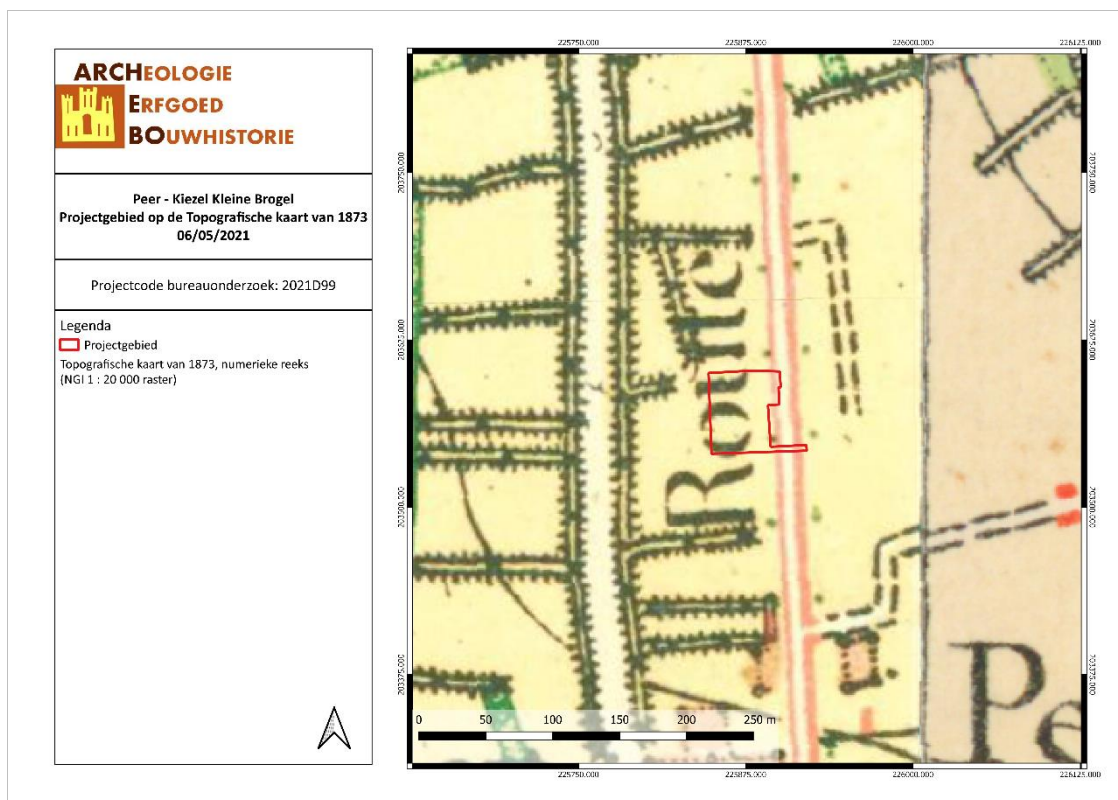
PEKI/21/05/06/18 - Digitale aanmaak

Figuur 25: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2021)

PEKI/21/05/06/19 - Digitale aanmaak

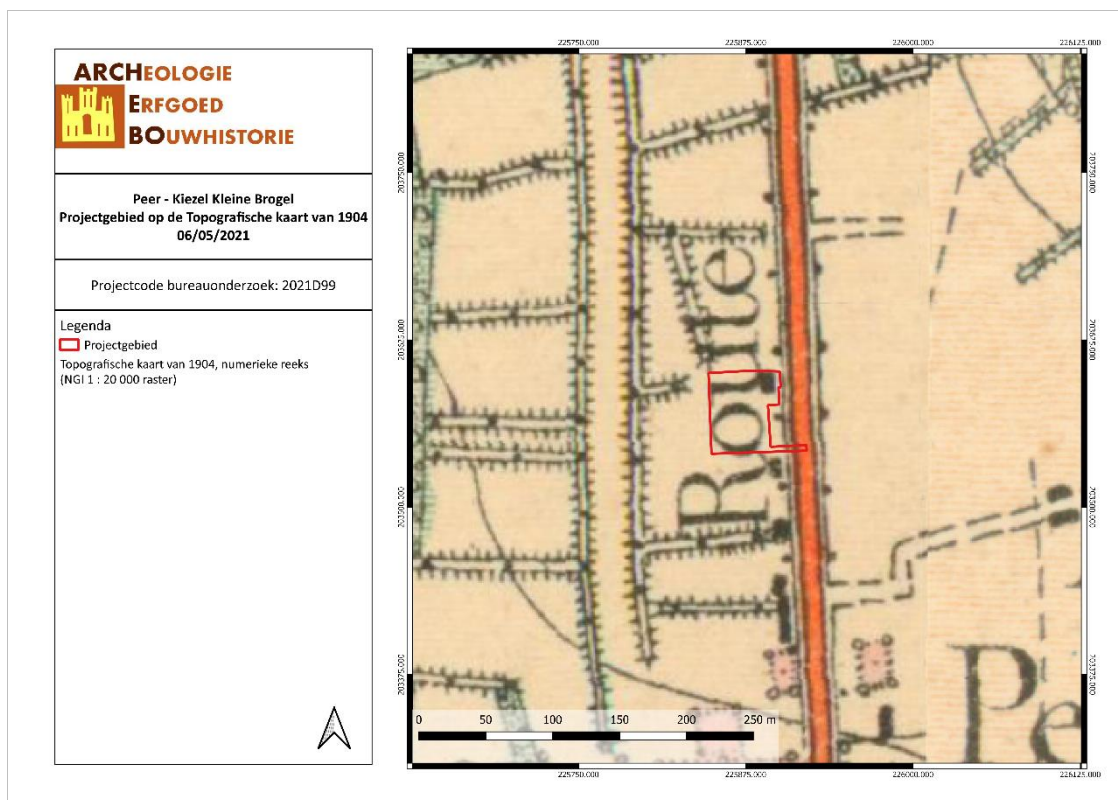
Figuur 26: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2021)

PEKI/21/05/06/20 - Digitale aanmaak

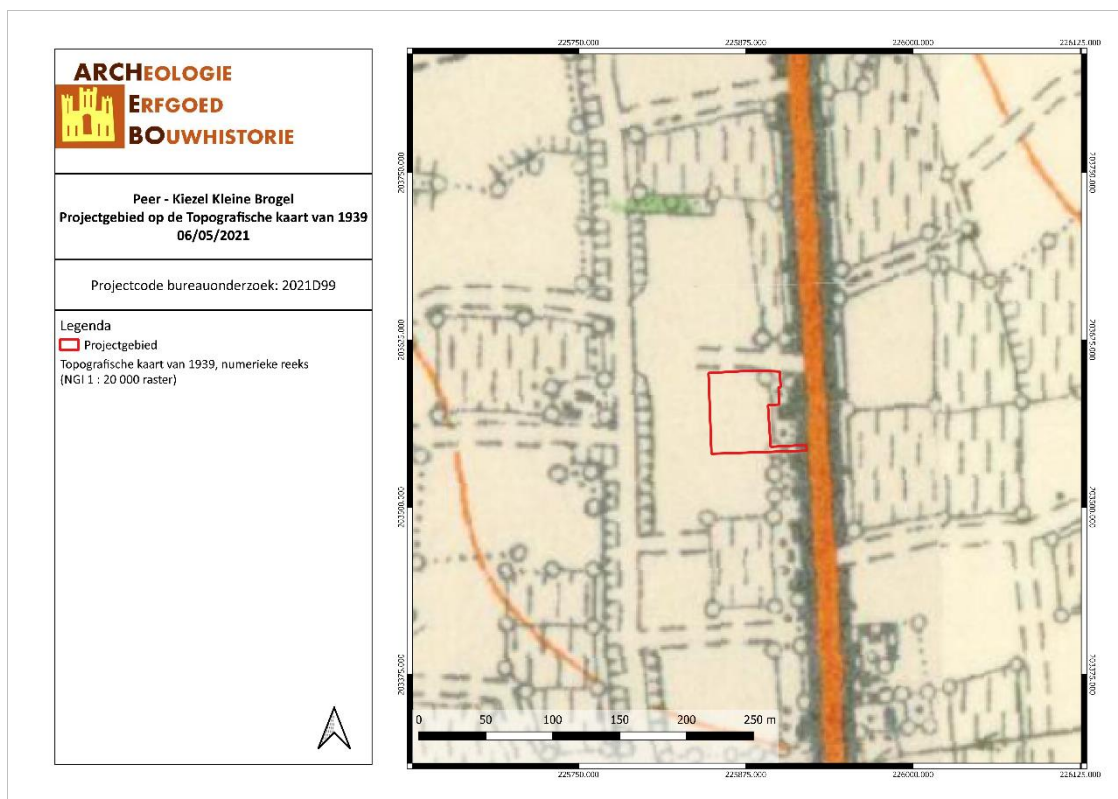
Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2021)

Vervolgens worden er topografische kaarten en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw vergeleken. De situatie blijft ongewijzigd op de topografische kaart van 1904. Op de topografische kaart van 1939 ligt de weg, die het oosten van het projectgebied kruiste, nu ten oosten van het terrein. Hoogstwaarschijnlijk lag deze weg altijd al ten oosten van het terrein en is dit te wijten aan een onnauwkeurigheid in de historische kaarten of bij het georefereren. De eerste bebouwing binnen het projectgebied verschijnt op de topografische kaart van 1969. Het gaat om drie gebouwen die in de oostelijke helft van het terrein staan of er mee kruisen. Op de orthofoto van 1971 zijn deze drie gebouwen verdwenen en is de loods die in het westen van het terrein staat zichtbaar. De situatie wordt bevestigd door de topografische kaarten van 1981 en 1989 en door de luchtfoto's van 1979-1990 en 2000-2003.

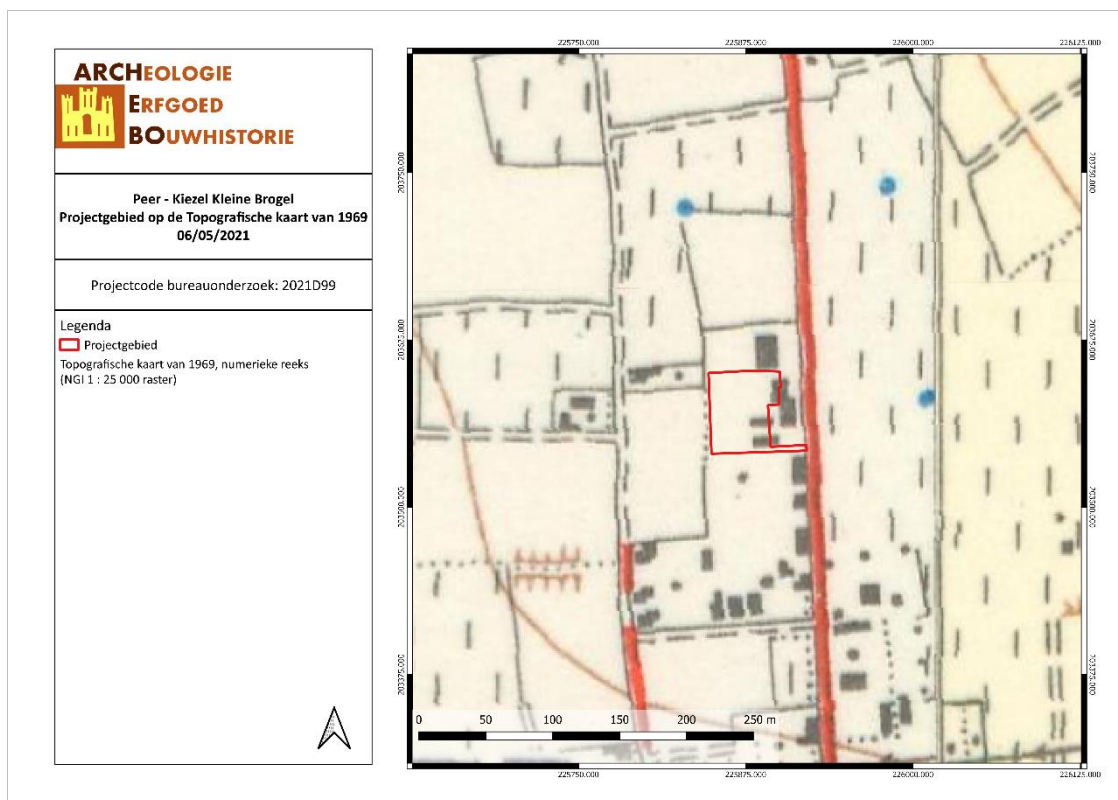
PEKI/21/05/06/21 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2021)

PEKI/21/05/06/22 - Digitale aanmaak

Figuur 29: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2021)

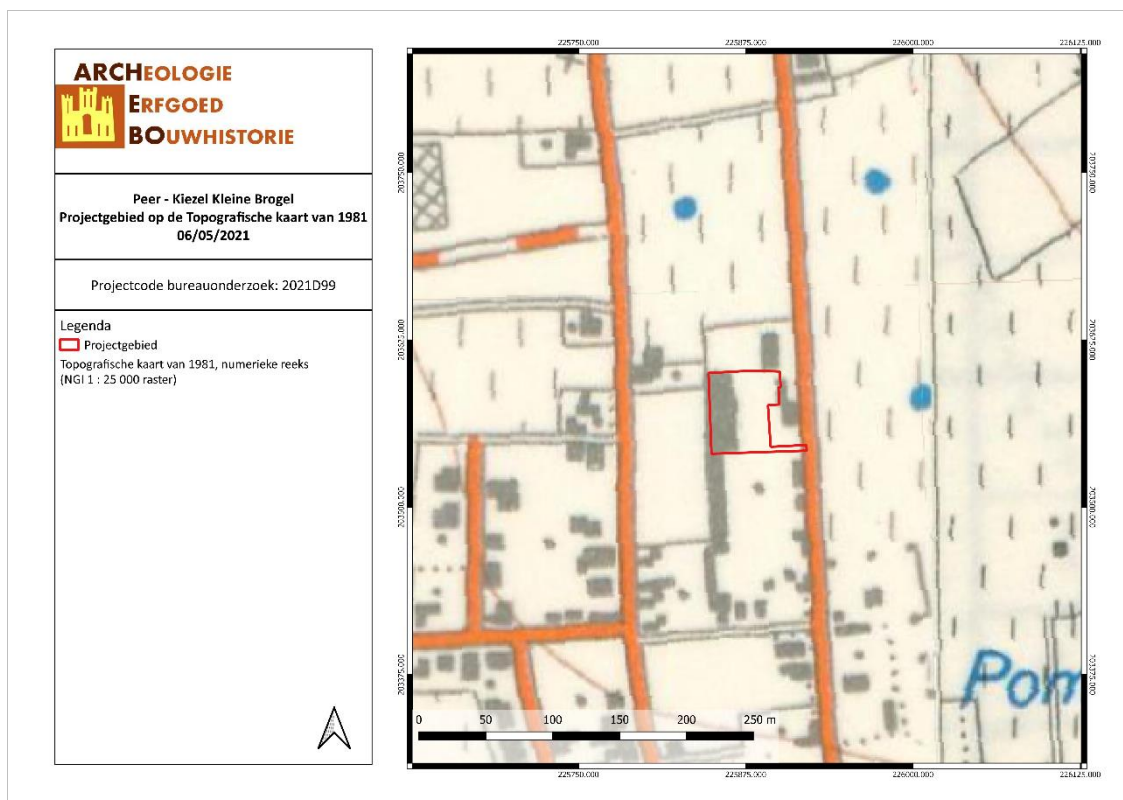

PEKI/21/05/06/23 - Digitale aanmaak

Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2021)

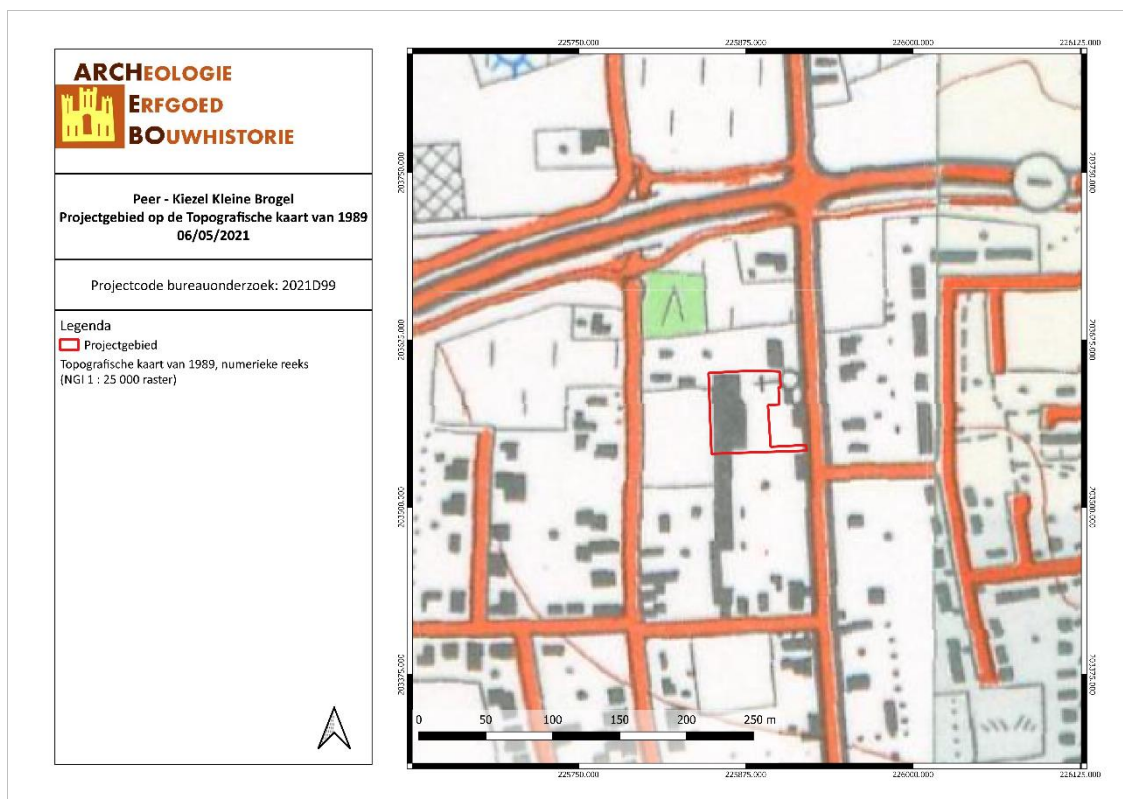

PEKI/21/05/06/24 - Digitale aanmaak

Figuur 31: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2021)

PEKI/21/05/06/25 - Digitale aanmaak

Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2021)

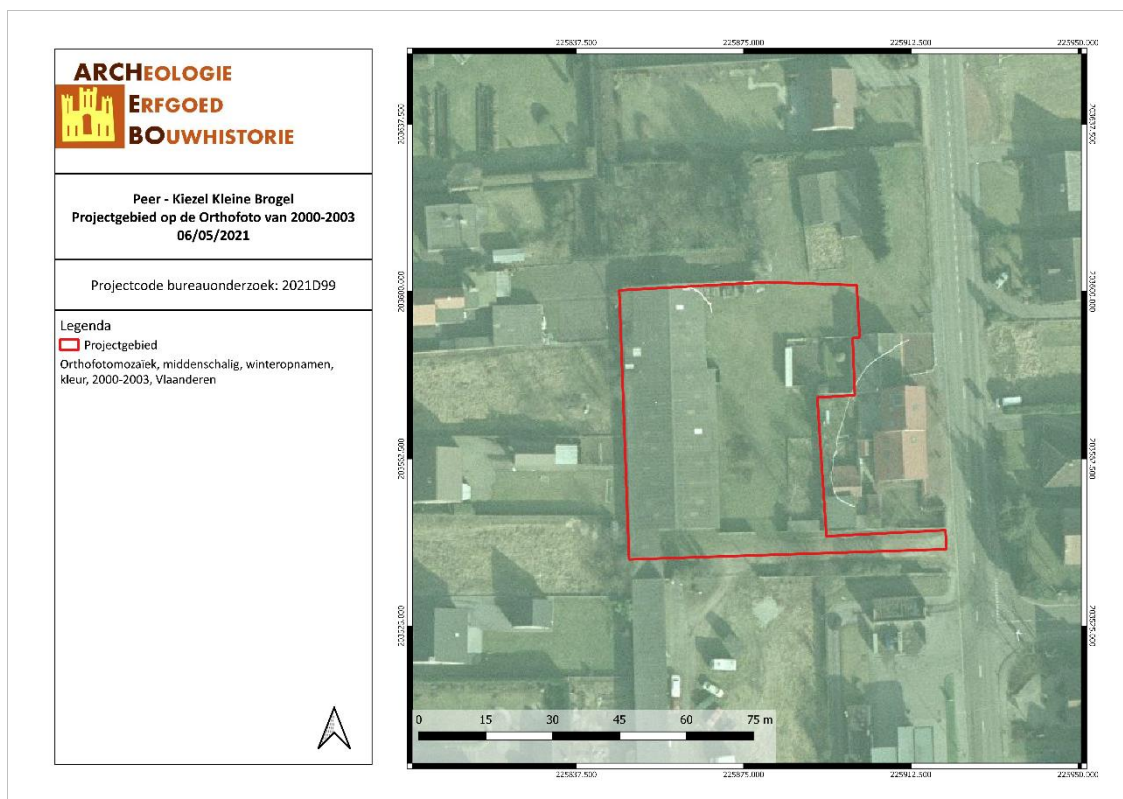
PEKI/21/05/06/26 - Digitale aanmaak

Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2021)

PEKI/21/05/06/27 - Digitale aanmaak

Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2021)

PEKI/21/05/06/28 - Digitale aanmaak

Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2021)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op basis van bovenstaande gegevens kan er een verwachting opgesteld worden naar mogelijke archeologische waarden binnen het projectgebied.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als **OB**, een bebouwde zone. In de omgeving van het projectgebied wordt de bodem gekarteerd als t-Scf3 en t-Zbf. **t-Scf3**-bodems zijn matig droge lemige zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont, een dikke humeuze bovengrond van 40 à 60 cm (...3) en een klei-grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte (<125 cm) (t-...). **t-Zbf**-bodems zijn droge zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont en een klei-grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte (<125 cm) (t-...).

Het projectgebied ligt aan de voet van een noordoost-gerichte helling aan de Peerderloop-vallei. De Peerderloop ligt ca. 400m ten noordoosten van het projectgebied en vanaf ca. 1000m ten zuidwesten van het terrein ligt de Dommel. Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 63,5 en 64,2 meter boven de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging aan de voet van een noordoost-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Het terrein ligt echter te ver van een natuurlijk waterloop (meer dan 350m), waardoor de verwachting naar Steentijd eerder laag is.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Deze bebouwing kan de bodem en de ondergrond wel (plaatselijk) verstoord hebben.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische Inventaris toont wel verschillende vondsten/locaties in de directe en ruime omgeving. Het betreft een halve gepolijste bijl uit het Midden-Neolithicum en een onbepaalde vondst/spoor uit de Bronstijd (CAI 51118), een rabattensysteem en recente sporen uit de 19de eeuw (CAI 211564), een dubbele sterling Jan III uit de Late Middeleeuwen (CAI 208835), een bijl uit de Steentijd (CAI 51119), een burcht uit de Late Middeleeuwen (CAI 51250), de Sint-Jobskapel uit de 18de eeuw (CAI 165783), paalkuilen uit de IJzertijd, kuilen uit de Late Middeleeuwen en greppels die niet gedateerd konden worden (CAI 219863), een cluster van sporen van een nederzetting en aardewerk uit de IJzertijd en een cluster van sporen van een nederzetting en aardewerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI 163545), twee fragmenten handgevormde ceramiek uit de Late Bronstijd (CAI 163077), een grote kuil uit de Middeleeuwen en een greppel uit de Volle Middeleeuwen (CAI 163544), een beperkt aantal greppels, paalkuilen en kuilen uit de Nieuwe Tijd (CAI 222016), een wal uit de Late Middeleeuwen (CAI 165774), een stadspoort uit de 16de eeuw (CAI 165776), twee stadspoorten uit de Late Middeleeuwen (CAI 165778 en CAI 165780), de Dekenale kerk Sint-Trudo die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (CAI 51555), twee onbepaalde sporen die niet gedateerd konden worden (CAI 216672 en CAI 222960), het Sint-Agnesklooster uit de Late Middeleeuwen (CAI 50866) en een paardentuig (?) uit de Late Middeleeuwen (CAI 207937).

Het projectgebied bevindt zich dus in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de Metaaltijden tot en met de Nieuwe Tijd.

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied aan de Kiezel Kleine Brogel (zonder huisnummer) in Peer (limburg). Binnen het projectgebied zal de aanwezige loods gesloopt worden. Het projectgebied is ca. 2 997,099 m² groot.

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische Inventaris toont wel verschillende vondsten/locaties in de directe en ruime omgeving. Het betreft een halve gepolijste bijl uit het Midden-Neolithicum en een onbepaalde vondst/spoor uit de Bronstijd (CAI 51118), een rabattensysteem en recente sporen uit de 19de eeuw (CAI 211564), een dubbele sterling Jan III uit de Late Middeleeuwen (CAI 208835), een bijl uit de Steentijd (CAI 51119), een burcht uit de Late Middeleeuwen (CAI 51250), de Sint-Jobskapel uit de 18de eeuw (CAI 165783), paalkuilen uit de IJzertijd, kuilen uit de Late Middeleeuwen en greppels die niet gedateerd konden worden (CAI 219863), een cluster van sporen van een nederzetting en aardewerk uit de IJzertijd en een cluster van sporen van een nederzetting en aardewerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI 163545), twee fragmenten handgevormde ceramiek uit de Late Bronstijd (CAI 163077), een grote kuil uit de Middeleeuwen en een greppel uit de Volle Middeleeuwen (CAI 163544), een beperkt aantal greppels, paalkuilen en kuilen uit de Nieuwe Tijd (CAI 222016), een wal uit de Late Middeleeuwen (CAI 165774), een stadspoort uit de 16de eeuw (CAI 165776), twee stadspoorten uit de Late Middeleeuwen (CAI 165778 en CAI 165780), de Dekenale kerk Sint-Trudo die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (CAI 51555), twee onbepaalde sporen die niet gedateerd konden worden (CAI 216672 en CAI 222960), het Sint-Agnesklooster uit de Late Middeleeuwen (CAI 50866) en een paardentuig (?) uit de Late Middeleeuwen (CAI 207937).

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Deze bebouwing kan de bodem en de ondergrond wel (plaatselijk) verstoord hebben.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitsel gemaakt worden in de te verwachten structuren.

4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Ter hoogte van de bestaande bebouwing is er verstoring van de bodem en het bodemarchief te verwachten. De exacte diepte van de fundering van de bebouwing is echter niet gekend.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de huidige loods van ca. 1 135,039 m² groot slopen. De fundering, waarvan de exacte diepte niet gekend is, zal eveneens verwijderd worden. Het projectgebied is ca. 2 997,099 m² groot.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als **OB**, een bebouwde zone. In de omgeving van het projectgebied wordt de bodem gekarteerd als t-Scf3 en t-Zbf. **t-Scf3**-bodems zijn matig droge lemige zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont, een dikke humeuze bovengrond van 40 à 60 cm (...3) en een klei-grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte (<125 cm) (t-...). **t-Zbf**-bodems zijn droge zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont en een klei-grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte (<125 cm) (t-...).

Het projectgebied ligt aan de voet van een noordoost-gerichte helling aan de Peerderloop-vallei. De Peerderloop ligt ca. 400m ten noordoosten van het projectgebied en vanaf ca. 1000m ten zuidwesten van het terrein ligt de Dommel. Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 63,5 en 64,2 meter boven de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging aan de voet van een noordoost-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Het terrein ligt echter te ver van een natuurlijk waterloop (meer dan 350m), waardoor de verwachting naar Steentijd eerder laag is.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Deze bebouwing kan de bodem en de ondergrond wel (plaatselijk) verstoord hebben.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische Inventaris toont wel verschillende vondsten/locaties in de directe en ruime omgeving. Het betreft een halve gepolijste bijl uit het Midden-Neolithicum en een onbepaalde vondst/spoor uit de Bronstijd (CAI 51118), een rabattensysteem en recente sporen uit de 19de eeuw (CAI 211564), een dubbele sterling Jan III uit de Late Middeleeuwen (CAI 208835), een bijl uit de Steentijd (CAI 51119), een burcht uit de Late Middeleeuwen (CAI 51250), de Sint-Jobskapel uit de 18de eeuw (CAI 165783), paalkuilen uit de IJzertijd, kuilen uit de Late Middeleeuwen en greppels die niet gedateerd konden worden (CAI 219863), een cluster van sporen van een nederzetting en aardewerk uit de IJzertijd en een cluster van sporen van een nederzetting en aardewerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI 163545), twee fragmenten handgevormde ceramiek uit de Late Bronstijd (CAI 163077), een grote kuil uit de Middeleeuwen en een greppel uit de Volle Middeleeuwen (CAI 163544), een beperkt aantal greppels, paalkuilen en kuilen uit de Nieuwe Tijd (CAI 222016), een wal uit de Late Middeleeuwen (CAI 165774), een stadspoort uit de 16de eeuw (CAI 165776), twee stadspoorten uit de Late Middeleeuwen (CAI 165778 en CAI 165780), de Dekenale kerk Sint-Trudo die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (CAI 51555), twee onbepaalde sporen die niet gedateerd konden worden (CAI 216672 en CAI 222960), het Sint-Agnesklooster uit de Late Middeleeuwen (CAI 50866) en een paardentuig (?) uit de Late Middeleeuwen (CAI 207937).

Het projectgebied bevindt zich dus in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de Metaaltijden tot en met de Nieuwe Tijd.

4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Binnen het projectgebied zal de aanwezige loods gesloopt worden. Het projectgebied is ca. 2 997,099 m² groot.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als **OB**, een bebouwde zone. In de omgeving van het projectgebied wordt de bodem gekarteerd als **t-Scf3** (matig droge lemige zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont, een dikke humeuze bovengrond van 40 à 60 cm en een klei-grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte) en **t-Zbf** (droge zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont en een klei-grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte).

Het projectgebied ligt aan de voet van een noordoost-gerichte helling aan de Peerderloop-vallei. De Peerderloop ligt ca. 400m ten noordoosten van het projectgebied en vanaf ca. 1000m ten zuidwesten van het terrein ligt de Dommel. Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 63,5 en 64,2 meter boven de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging aan de voet van een noordoost-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijkampementen. Het terrein ligt echter te ver van een natuurlijk waterloop (meer dan 350m), waardoor de verwachting naar Steentijd eerder laag is.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Deze bebouwing kan de bodem en de ondergrond wel (plaatselijk) verstoord hebben.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische Inventaris toont wel verschillende vondsten/locaties in de directe en ruime omgeving. Het betreft een bijl uit de Steentijd, een halve gepolijste bijl uit het Midden-Neolithicum, een onbepaalde vondst/spoor uit de Bronstijd, twee fragmenten handgevormde ceramiek uit de Late Bronstijd, paalkuilen, een cluster van sporen van een nederzetting en aardewerk uit de IJzertijd, een grote kuil uit de Middeleeuwen, een greppel, de Dekenale kerk Sint-Trudo, een cluster van sporen van een nederzetting en aardewerk uit de Volle Middeleeuwen, een dubbele sterling Jan III, een burcht, kuilen, een wal, twee stadspoorten, het Sint-Agnesklooster en een paardentuig (?) uit de Late Middeleeuwen, een beperkt aantal greppels, paalkuilen en kuilen uit de Nieuwe Tijd, een stadspoort uit de 16de eeuw, de Sint-Jobskapel uit de 18de eeuw, een rabattensysteem en recente sporen uit de 19de eeuw en greppels en twee onbepaalde sporen die niet gedateerd konden worden.

Het projectgebied bevindt zich dus in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de Metaaltijden tot en met de Nieuwe Tijd.

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief zullen verstoren en er bijkomende maatregelen nodig zijn. Dit wordt verder besproken in het 'Programma van maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

Augustin, Sebastiaan, en Elke Wesemael. 'Nota Peer, Markt 24 Afbraak en heropbouw van een pand'. Nota. Tongeren: ARON bvba, september 2019.

Beerten, Koen. 'Kaartblad 17 Mol - Quartairgeologische Kaart'. 1/50.000. Quartairgeologische kaart. Brussel: Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen, 2001.

Beerten, Koen, Frans Gullentops, Etienne Paulissen, en Noël Vandenberghe. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart - Kaartblad 17 Mol*. Quartairgeologische Kaart. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, 2006.

De Langhe, Hanne, en Petra Driesen. 'Archeologienota Peer, Markt Afbraak en heropbouw van een pand'. Archeologienota. Tongeren: ARON bvba, augustus 2017.

De Nutte, Glenn, Rianne Simons, Tom Deville, en Sara Houbrechts. 'Kattestraatje te Peer (gem. Peer) Archeologienota door middel van een archeologische bureau studie'. Archeologienota. Hasselt: ArcheoPro Vlaanderen, november 2017.

De Nutte, Glenn, Rianne Simons, Tom Deville, en Sara Houbrechts. 'Monsstraat te Peer (gem. Peer)'. Nota. Hasselt: Condor Archaeological Research bvba, mei 2018.

Deville, Tom, en Sara Houbrechts. 'Peer, Molenstraat'. Archeologienota. Hasselt: Condor Archaeological Research bvba, februari 2021.

Dingens, Lawrence. 'Archeologienota: De aanleg van een nieuw recyclagepark aan de Industrieweg te Peer'. Archeologienota. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2018.

Dingens, Lawrence. 'Nota: Resultaten van het archeologisch vooronderzoek aan het recyclagepark te Peer'. Nota. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2019.

Hoebreckx, Maxim, Hanne De Langhe, en Petra Driesen. 'Archeologienota Peer, Markt Bouw van een Jongerencentrum'. Archeologienota. Tongeren: ARON bvba, 2017.

Konijnenburg, Rik van de. 'Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek Peer, Markt 7'. Archeologienota. Bree: HAAST bvba, 2016.

Konijnenburg, Rik van de. 'Archeologienota Peer, Agnetendal (Kloosterstraat - Zuidervest)'. Archeologienota. Bree: HAAST bvba, 2017.

Konijnenburg, Rik van de. 'Archeologienota Peer, Kloosterveld/Kloosterpoort'. Archeologienota. Bree: HAAST bvba, 2019.

Konijnenburg, Rik van de. 'Archeologienota Peer, Zuidervest'. Archeologienota. Bree: HAAST bvba, 2019.

Konijnenburg, Rik van de. 'Nota Peer - Kloosterstraat - Zuidervest (voormalig Agnetendal)'. Nota. Bree: HAAST bvba, 2018.

Konijnenburg, Rik van de, Jeroen Wijnen, en J. Janssen. 'Nota archeologie Peer, Kloosterpoort/Kloosterveld'. Nota. Bree: HAAST bvba, 2020.

Laga, Pieter, Stephen Louwye, en Stéphane Geets. 'Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium)', *Geologica Belgica*, 4/1-2 (2001): 135–52.

Saelens, Delphine. 'Archeologienota met beperkte samenstelling Massenhoven - Van Eyck'. Archeologienota met beperkte samenstelling. Gent: BAAC Vlaanderen bvba, mei 2020.

Van den Bruel, Liesbet. 'Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Monsstraat te Peer - Binnengebied'. Archeologienota. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017.

Van Liefveringhe, Nick, en Stephanie Cousin. 'Archeologienota: De verbouwing van het woonzorgcentrum aan de Rode Kruisstraat te Peer'. Archeologienota. Kessel-Lo: Studiebureau Archeologie bvba, 2016.

Van Ranst, E., en C. Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde - Universiteit Gent, 2000.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. 'Inventaris Onroerend Erfgoed'. Geraadpleegd 17 januari 2017. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

'Ferrariskaarten'. In *Wikipedia*, 26 december 2019. <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Ferrariskaarten&oldid=55318413>.

Geopunt Vlaanderen. 'Atlas der Buurtwegen'. Geraadpleegd 2 januari 2017. <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

'Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 789'. Geraadpleegd 7 mei 2021. <https://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=789>.

'Peer'. Geraadpleegd 7 mei 2021. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13341>.

'Peer'. Geraadpleegd 7 mei 2021. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14674>.

'Peer (België)'. In *Wikipedia*, 28 april 2021. [https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Peer_\(Belgi%C3%AB\)&oldid=58815535](https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Peer_(Belgi%C3%AB)&oldid=58815535).

'Villaretkaart'. In *Wikipedia*, 6 februari 2020. <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Villaretkaart&oldid=55613913>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2021) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2021).....	6
Figuur 4: Zicht op betonkolom langs binnen en zicht op de betonnen gevelpanelen langs buiten(initiatiefnemer 2021).	8
Figuur 5: Inplantingsplan (initiatiefnemer, 2021)	9
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2021).....	10
Figuur 7: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2021).....	10
Figuur 8: Opmetingsplan (initiatiefnemer, 2021)	11
Figuur 9: Grondplan (initiatiefnemer, 2021)	11
Figuur 10: Sloopplan (ARCHEBO bvba, 2021)	12
Figuur 11: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-NO richting (Geopunt, 2021)	13
Figuur 12: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	14
Figuur 13: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2021)	14
Figuur 14: Peer aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2021)	15
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2021).....	16
Figuur 16: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2021)	17
Figuur 17: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2021)	18
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2021)	18
Figuur 19: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2021)	19
Figuur 20: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2021).....	20
Figuur 21: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2021).....	20
Figuur 22: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2021)	22
Figuur 23: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2021)	26
Figuur 24: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	28
Figuur 25: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2021)	29
Figuur 26: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2021)	29
Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2021).....	30
Figuur 28: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2021).....	31
Figuur 29: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2021).....	31
Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2021).....	32
Figuur 31: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2021)	32
Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2021).....	33
Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2021).....	33
Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2021).....	34
Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2021).....	34

7 PLANNENLIJST

PEKI/21/05/06/1 - Digitale aanmaak.....	6
PEKI/21/05/06/2 - Digitale aanmaak.....	6
PEKI/21/05/06/3 - Digitale aanmaak.....	10
PEKI/21/05/06/4 - Digitale aanmaak.....	10
PEKI/21/05/06/5 - Digitale aanmaak.....	12
PEKI/21/05/06/6 - Digitale aanmaak.....	14
PEKI/21/05/06/7 - Digitale aanmaak.....	14
PEKI/21/05/06/8 - Digitale aanmaak.....	15
PEKI/21/05/06/9 - Digitale aanmaak.....	16
PEKI/21/05/06/10 - Digitale aanmaak.....	17
PEKI/21/05/06/11 - Digitale aanmaak.....	18
PEKI/21/05/06/12 - Digitale aanmaak.....	19
PEKI/21/05/06/13 - Digitale aanmaak.....	20
PEKI/21/05/06/14 - Digitale aanmaak.....	20
PEKI/21/05/06/15 - Digitale aanmaak.....	22
PEKI/21/05/06/16 - Digitale aanmaak.....	26
PEKI/21/05/06/17 - Digitale aanmaak.....	28
PEKI/21/05/06/18 - Digitale aanmaak.....	29
PEKI/21/05/06/19 - Digitale aanmaak.....	29
PEKI/21/05/06/20 - Digitale aanmaak.....	30
PEKI/21/05/06/21 - Digitale aanmaak.....	31
PEKI/21/05/06/22 - Digitale aanmaak.....	31
PEKI/21/05/06/23 - Digitale aanmaak.....	32
PEKI/21/05/06/24 - Digitale aanmaak.....	32
PEKI/21/05/06/25 - Digitale aanmaak.....	33
PEKI/21/05/06/26 - Digitale aanmaak.....	33
PEKI/21/05/06/27 - Digitale aanmaak.....	34
PEKI/21/05/06/28 - Digitale aanmaak.....	34